

PATRYMAU IAITH P-aC₄

CYNNWYS

	Tudalen
Patrymau iaith	3
Iaith bob dydd	4
Gweithgareddau	17
Mynegi barn	18
Siarad am y gorffennol	20
Gofyn am wybodaeth a'i rhoi	23
Rhoi gwybodaeth	28
Lleoliad a chyfeiriad	29
Disgrifio	30
Trafod `piau`	34
Trafod yr amser	35
Trafod y dyfodol	37
Gwahodd	38
Chwarae gemau	39
Y synhwyrâu	41
Gweithgareddau chwarae rôl	42
Gweithgareddau tu allan	46
Gwyllo'r DVD	51
Darllen	52
Geirfa a phatrymau sy'n berthnasol i feysydd eraill y cwricwlwm	53
Addysg gorfforol	54
Celf a dylunio	56
Cerddoriaeth	58
Daearyddiaeth	60
Dylunio a thechnoleg	62
Gwyddoniaeth	65
Hanes	68
Mathemateg	70
Addysg grefyddol	74
Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	75

Patrymau iaith

Bwriad y ddogfen hon yw eich helpu chi i ddefnyddio'r iaith Gymraeg mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd yn ystod y dydd ac wrth gyflwyno gwahanol feysydd o'r cwricwlwm.

Gallech chi ddefnyddio'r patrymau iaith sydd i'w gweld o dan y pennawd **Iaith bob dydd** yn achlysurol drwy gydol y dydd, yn y dosbarth, ar yr iard ac ati, e.e. mynegi barn, rhoi gwybodaeth a.y.b.

Mae patrymau eraill yn fwy penodol ac maen nhw'n berthnasol i sefyllfaoedd sy'n gallu codi yn ystod y dydd, e.e. wrth chwarae rôl, wrth ddarllen, wrth gyflwyno'r DVD a.y.b. Cyn ymgymryd ag unrhyw un o'r gweithgareddau hyn, gallech chi argraffu'r tudalennau perthnasol a'u cadw nhw gerllaw i'ch helpu chi gyda'r sesiwn.

Mae'r rhestri hyn yn eitha cynhwysfawr ac maen nhw'n cynnwys patrymau y gall y disgyblion fod wedi dod ar eu traws ym Mhecynnau 1, 2 a 3 yn ogystal â geirfa a phatrymau iaith newydd. Peidiwch â digalonni os nad yw'r disgyblion wedi dysgu'r holl batrymau yn y golofn **Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes**. Cyn bo hir, byddan nhw'n dod i ddeall beth yw ystyr y geiriau a'r patrymau gan eu bod yn cael eu hailadrodd a'u hatgyfnerthu mewn gwahanol adrannau ar y DVD. Y gobaith yw y bydd y disgyblion eu hunain yn eu defnyddio nhw cyn bo hir.

Yn ogystal, mae geirfa a phatrymau iaith sy'n berthnasol i wahanol feysydd o'r cwricwlwm yn cael eu rhestru ar dudalennau 53-75¹. Mae'r rhain yn cynnwys geiriau a phatrymau sydd wedi'u cyflwyno eisoes, ond yma, maen nhw'n cael eu defnyddio mewn cyd-destunau gwahanol, e.e. bydd y disgyblion yn gyfarwydd â'r rhifau **un, tri, pedwar, pump, naw**, ond ym Mhecyn 3 maen nhw'n cael eu rhoi at ei gilydd mewn cyd-destun hanesyddol er mwyn creu cyfeiriadau at flynyddoedd penodol, e.e.

Roedd yr Ail Ryfel Byd o un naw tri naw tan un naw pedwar pump.

Yn yr un modd, bydd y disgyblion yn gyfarwydd â'r gystrawen **roedd**, e.e.

Roedd hi'n oer iawn.

Roedd e'n / o'n grêt.

Roedd John / Catrin yn chwarae.

Yn P-aC₄, defnyddir y gystrawen hon yng nghyd-destun teithio yn y gofod a'r Ail Ryfel Byd, e.e.

Roedd pawb yn hoffi Yuri Gagarin. Roedd e'n / o'n arwr.

Roedd pobl yn hoffi gwrando ar y radio yn ystod yr Ail Ryfel Byd.

Dyna yw hanfod dysgu ail iaith – trosglwyddo geiriau, ymadroddion a phatrymau o un sefyllfa i'r llall – ac mae'r DVDs, y deunyddiau darllen a'r gweithgareddau'n darparu llawer o gyfleoedd i wneud hyn.

Gobeithio y bydd y rhestri yn eich helpu chi i gyflwyno gwersi / rhannau o wersi drwy gyfrwng y Gymraeg. Beth am ddarllen drwy'r rhestri, dewis y patrymau sydd fwyaf addas i'ch anghenion chi a defnyddio'r rhai hynny fel man cychwyn? Yna'n raddol, gallech chi ddefnyddio mwy o eiriau, ymadroddion a phatrymau, gan gyflwyno mwy a mwy o Gymraeg i'r ystafell ddosbarth.

¹Daw rhai o'r patrymau trawsgwricwlaidd hyn o ddogfen sydd heb ei chyhoeddi ac sydd wedi'i chreu gan Raglen Genedlaethol DPP y Gymraeg a Chyfrwng Cymraeg CBAC.

IAITH BOB DYDD (1)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Dim diolch. Pardwn? Esgusodwch fi.</p> <p>Gwych. Eitha da. Ardderchog. Perffaith! Mae'n berffaith. Cywir. Anhygoel! Arbennig!</p> <p>Ga i help os gwelwch yn dda? Ga i weld os gwelwch yn dda? Cei. Na chei.</p> <p>Gawn ni fynd? Cewch ond dim nawr / rŵan. Dim nawr / rŵan – yfory! Na chewch. Dim heddiw. Y tro nesa(f).</p> <p>Wedi gorffen.</p> <p>Mawredd mawr! /Bobl bach! / Bois bach! / Nefi wen! / Nefi bliw! / O, mam fach! O, diar!</p> <p>Hwyl fawr.</p>	<p>Dw i'n gwybod ... Dw i ddim yn siwr ... Mae'n bosib.</p> <p>Anhygoel! Mae ... yn anhygoel. Bydd o'n anhygoel. Syniad anhygoel! Perffaith!</p> <p>Ga i helpu? Ga i weld y ... os gwelwch yn dda? Cei. Na chei.</p> <p>Gawn ni weld. Gawn ni fynd i'r archfarchnad? Cewch. Na chewch.</p> <p>Mawredd mawr! Bobl bach! Dyna drueni! Dim ots!</p> <p>Wela i di.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • yn achlysurol drwy gydol y dydd • wrth wneud sylw am waith disgyblion • wrth ganmol • i ofyn am rywbeth; i ofyn am ganiatâd i wneud rhywbeth; i roi neu wrthod caniatâd • ar ôl gweithgareddau • i fynegi rhyfeddod • ar ddiwedd y dydd; wrth ffarwelio

IAITH BOB DYDD (2)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Sut wyt ti? da iawn: Dw i'n dda iawn, diolch. wedi blino: Dw i wedi blino. Dw i wedi blino'n lân. gwell: Dw i'n well. cyffrous: Dw i'n teimlo'n gyffrous. ofnus: Dw i'n ofnus. Dw i'n teimlo'n ofnus.</p> <p>Dw i'n teimlo'n hapus achos dw i'n hoffi gwersylla.</p> <p>Beth sy'n bod? Dim byd. Dw i'n sâl (iawn). Wyt ti'n teimlo'n well? Ydw, diolch. Nac ydw. Ydych chi'n teimlo'n well? Ydyn, diolch. Nac ydyn. Dw i'n boeth. Wedi syrthio. Wyt ti'n iawn? (Mae) popeth yn iawn. Dim problem.</p> <p>Beth sy'n bod ar Bob? Ydy e'n / o'n boeth / oer / sych? Ydy e'n / o'n rhy boeth / rhy oer / rhy sych ?</p>	<p>Sut wyt ti'n teimlo? Dw i'n teimlo'n hapus. Dw i'n falch iawn. Dw i wrth fy modd achos dw i 'nôl yn y Pod-antur Cymraeg.</p> <p>Dw i mor hapus achos ...</p> <p>Beth sy'n bod? Dw i wedi blino. Dw i ddim yn gwybod.</p> <p>Beth sy'n bod ar bawb heddiw?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i ofyn sut mae'r disgyblion yn teimlo, e.e. yn ystod amser cofrestru neu fel y bo'n briodol drwy'r dydd • wrth chwarae rôl • i fynegi teimladau, e.e. Dw i'n ofnus. Dw i'n <u>teimlo'n</u> ofnus. • pan fydd disgybl yn teimlo'n sâl, pan fydd wedi syrthio neu pan fydd yn dychwelyd i'r ysgol ar ôl bod yn absennol oherwydd salwch

IAITH BOB DYDD (3)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Barod? Wyt ti'n barod? Ydw. / Nac ydw. Un funud. / Un munud.</p> <p>Ydych chi'n barod i fynd? Ydyn. / Nac ydyn.</p> <p>Dim eto. Bron.</p>	<p>Barod? Wyt ti'n barod i weld Sgrin? Wyt ti'n barod i chwythu? Ydw, dw i'n barod. Wyt ti'n barod am y ras? Mae popeth yn barod. Ydych chi'n barod? Ydyn. Nac ydyn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • cyn gweithgareddau
Cymryd tro		
<p>Tro pwy? Tro ... Fy nhro i nesa(f). Dy dro di nawr / rŵan. Dy dro di i gicio. Eich tro chi nawr / rŵan. John yn gynta(f). Ti sy nesa(f). Fi sy nesa(f). Fi nawr / rŵan. Ga i dro? Cei, wrth gwrs.</p> <p>Un funud. / Un munud.</p> <p>cynta(f): yn gynta(f) John gynta(f). John yn gynta(f). ail: yn ail Alys yn ail. trydydd: yn drydydd Ffion yn drydydd.</p>	<p>Eich tro chi nawr / rŵan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth chwarae gemau • wrth gymryd tro yn ystod y dydd, e.e. wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau ar y cyfrifiadur, mewn gweithgareddau addysg gorfforol • wrth drefnu neu roi canlyniadau, e.e. ras, cystadleuaeth

IAITH BOB DYDD (4)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Y tywydd		
<p>Sut mae'r tywydd? Sut mae'r tywydd heddiw?</p> <p>Mae'n oer. Mae'n braf. Mae'n heulog. Mae'n wyntog. Mae'n bwrw eira. Mae'n rhewi. Mae'n boeth. Mae'n stormus. Mae'n oer iawn, iawn, iawn. Mae'n minws pum(p) gradd Celsius. Mae hi'n pistyllio. Mae hi'n bwrw hen wragedd a ffyn. Mae'n bwrw glaw dros y mynyddoedd.</p> <p>Sut mae'r tywydd yn ...?</p> <p>Mae'n oer yng Nghymru. Mae'n oer yn y gogledd. Mae'n bwrw glaw yn y gorllewin. Mae'n sych yn y de. Mae'n wyntog yn y gorllewin. Edrychwch ar y gwynt cryf yn dod o'r môr / o'r gorllewin. (ar fap)</p>	<p>Mae hi'n rhy oer ac mae hi'n rhy sych ar blaned Mawrth. Dydy hi ddim yn rhy boeth ar y Ddaear a dydy hi ddim yn rhy oer.</p> <p>Sut mae'r tywydd yn Norwy? Mae hi'n oer yma – ond bobl bach mae hi'n braf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fel cwestiwn, e.e. cyn mynd allan neu adeg cofrestru • pan fyddwch chi'n siarad am y tywydd • pan fyddwch chi'n siarad am y tywydd mewn gwlad arall • pan fyddwch chi'n edrych ar fapiau tywydd

IAITH BOB DYDD (5)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Y tywydd		
<p>Siarad am y dyfodol Mae'n ddiflas iawn heddiw ond beth am yfory? Bydd hi'n bwrw eira. Bydd hi'n bwrw glaw. Bydd hi'n braf yn y gogledd / de / gorllewin / dwyrain. Bydd hi'n braf yng Nghymru. Y bore yma, bydd hi'n bwrw glaw yn y gogledd ... ac yn y de ... yn y gorllewin ac yn y dwyrain.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • pan fyddwch chi'n siarad am y tywydd yn y dyfodol • pan fyddwch chi'n edrych ar fapiau tywydd
Rhannu		
<p>Un ... i ti ac un i fi. Dyma ti ... brechdan ham. Rhaid rhannu. Dw i'n rhannu. Beth am rannu? Deg punt i ti a deg punt i fi.</p>	<p>Pa liw wyt ti eisiau? Coch os gwelwch yn dda. Pa liw wyt ti eisiau? Melyn os gwelwch yn dda ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth rannu; dylid annog y disgyblion i ddweud Diolch ar ôl iddyn nhw dderbyn.

IAITH BOB DYDD (6)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Ymddiheuro		
Esgusodwch fi. Esgusoda fi.		<ul style="list-style-type: none"> • wrth darfu, e.e. mewn gweithgaredd neu sgwrs • i ymddiheuro mewn unrhyw sefyllfa • wrth ymateb i ymddiheuriad
Mae'n ddrwg gen i. Mae'n flin gyda fi.	Mae'n ddrwg gen i. Mae'n flin gyda fi.	
Dim problem! Dim ots! Popeth yn iawn. Mae popeth yn iawn.	Mae'n ddrwg gen i gollir'r parti. Dim problem! Dim ots!	
Cynnig		
Wyt ti eisiau ...? Wyt ti eisiau help? Wyt ti eisiau clywed stori? Wyt ti eisiau gweld map? Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch.	Wyt ti eisiau gweld ffilm? Wyt ti eisiau gwneud cwch? Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch.	<ul style="list-style-type: none"> • i gynnig, derbyn neu wrthod • mewn gweithgareddau chwarae rôl • yn achlysurol drwy gydol y dydd
Ydych chi eisiau clywed stori? Ydyn. / Nac ydyn.	Ydych chi eisiau canu? Ydych chi eisiau helpu? Ydyn. / Nac ydyn.	
Beth wyt ti eisiau i ginio? Beth wyt ti eisiau c/ganu? Beth wyt ti eisiau g/wisgo? ... os gwelwch yn dda. Dw i eisiau ... os gwelwch yn dda.	Beth wyt ti eisiau? Dw i eisiau ...	

IAITH BOB DYDD (7)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Awgrymu syniadau		
<p>Beth am edrych ar y we? Beth am dynnu lluniau? Beth am drïo unwaith eto? Beth am actïo? Beth am fynd 'nôl i Oes Fictoria?</p> <p>Gwych! Syniad da. Syniad gwych. Syniad ffantastig. Syniad bendigedig. Na, dw i ddim yn meddwl.</p>	<p>Beth am edrych ar ...? Beth am fynd i ...? Beth am siarad â ...? Beth am chwilio am gliwiau?</p> <p>Dw i'n cytuno. Dw i ddim yn cytuno. Dw i'n anghytuno. Na, dw i ddim yn meddwl.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth awgrymu gweithgareddau • wrth gytuno neu anghytuno ag awgrym
Cyflwyno ac egluro		
<p>Dyma ... Edrychwch – dyma Eryri, yng Ngogledd Cymru, a dyma'r Wyddfa, mynydd ucha(f) Cymru.</p> <p>Dyma'r ... Dyma'r mynyddoedd. Dyma'r llynnoedd.</p>	<p>Dyma ... Dyma ni / chi. Dyma Paris. Dyma Ffrainc.</p> <p>Dyma'r ... Dyma'r orsaf yn y gofod. Mae pobl yn byw yn yr orsaf. Dyma'r planedau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth gyfeirio at berson, lle neu beth • wrth egluro

IAITH BOB DYDD (8)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Gofyn am bethau		
<p>Ga i ... os gwelwch yn dda? Ga i'r... os gwelwch yn dda?</p> <p>Cei, wrth gwrs. Na chei.</p> <p>Dw i eisiau ... Dw i eisiau bwyd.</p> <p>Dw i ddim eisiau ... Dw i ddim eisiau mynd 'nôl i'r siop.</p>	<p>Ga i fananas os gwelwch yn dda? Ga i'r newid?</p> <p>Cei, wrth gwrs. Na chei.</p> <p>Dw i eisiau ... Dw i eisiau hwn.</p> <p>Dw i ddim eisiau ... Dw i ddim eisiau'r rhain.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth ofyn am bethau • mewn sefyllfaoedd chwarae rôl
Gofyn am ganiatâd		
<p>Ga i weld?</p> <p>Ga i weld y map?</p> <p>Ga i deithio eto os gwelwch yn dda?</p> <p>Ga i fynd i'r toiled?</p> <p>Cei. Na chei.</p> <p>Gawn ni fynd os gwelwch yn dda? Gawn ni ddod i mewn? Cewch. Na chewch.</p>	<p>Ga i fynd ar y wifren wib? Ga i fynd i chwarae? Ga i weld os gwelwch yn dda?</p> <p>Cei. Na chei.</p> <p>Gawn ni fynd i ...? Gawn ni aros yn y Pod-antur Cymraeg? Cewch. Na chewch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i ofyn am ganiatâd i wneud rhywbeth; mae treigladd meddal ar ôl Ga i a Gawn ni • wrth roi caniatâd neu ei wrthod • wrth ofyn ar eich rhan chi eich hun a rhywun / rhywrai eraill • wrth roi caniatâd neu ei wrthod – i fwy nag un person

IAITH BOB DYDD (9)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Mynegi angen		
<p>Eisiau Dw i eisiau gwelltyn hir. Dw i eisiau sosban. Dw i eisiau plât.</p> <p>Dw i eisiau clipfwrdd, papur, pensil, chwyddwydr ...</p> <p>Faint o arian / bres wyt ti eisiau i fynd i Aberystwyth?</p> <p>Beth arall dw i eisiau?</p>	<p>Eisiau Dw i eisiau pupur coch ... pupur melyn ... a ... pupur gwyrdd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth drafod anghenion – wrth gyfeirio at eitemau sydd eu hangen, e.e. ar gyfer astudiaeth maes, wrth baratoi i fynd ar daith, wrth gymryd rhan mewn arbrawf, wrth baratoi ar gyfer coginio neu wneud darn o waith celf a.y.b.
<p>Angen Mae angen mwy o liw yma.</p> <p>(I wneud crempog), mae angen blawd, wyau a ... Mae angen pot mwy – a mwy o bridd. Mae angen arian. Mae angen pridd yn y pot.</p> <p>Mae planhigion angen dŵr. Mae anifeiliaid angen dŵr. Mae pobl angen dŵr. Mae angen dŵr, ocsigen a golau i dyfu'n gryf.</p>	<p>Angen Mae angen mwy o liw yma.</p> <p>Mae angen tacluso. Mae angen mwy o amser.</p>	

IAITH BOB DYDD (10)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Siarad am "hoffi" a "ddim yn hoffi"		
<p>Dw i'n hoffi cadw'n heini. Dw i'n hoffi nwdls yn fawr. Dw i'n hoffi Eryri achos mae'n hardd iawn. Dw i'n hoffi bwyta salad a pasta achos mae salad a pasta yn dda i chi. Dw i ddim yn hoffi tacluso. Dw i ddim yn hoffi tacluso chwaith.</p> <p>Wyt ti'n hoffi ...? Ydw. / Nac ydw. Ydych chi'n hoffi ...? Ydyn. / Nac ydyn. Beth wyt ti'n hoffi g/wneud?</p> <p>Beth ydych chi'n hoffi g/wneud?</p> <p>Pa fath o fiwsig wyt ti'n hoffi? Dw i'n hoffi rapio.</p> <p>Mwynhau Beth wyt ti'n mwynhau g/wneud? Dw i'n mwynhau beicio achos mae beicio'n dda i ti.</p> <p>hoff ... Beth ydy dy hoff fwyd di? Fy hoff fwyd i ydy pasta.</p>	<p>Dw i'n hoffi beicio bob dydd. Dw i ddim yn hoffi bara sych. Dw i'n hoffi bara gwyn, ffres.</p> <p>Roedd pawb yn hoffi Yuri Gagarin. Roedd e'n arwr. Roedd pobl yn hoffi gwrando ar y radio yn ystod yr Ail Ryfel Byd.</p> <p>Wyt ti'n hoffi'r llun? Ydw. / Nac ydw. Ydych chi'n hoffi ...? Ydyn. / Nac ydyn. Beth wyt ti'n hoffi (g)wneud?</p> <p>Mwynhau Dw i'n teithio achos dw i'n mwynhau teithio. Mae hi'n mwynhau cerdded.</p> <p>hoff Beth ydy dy hoff fwyd di? Fy hoff fwyd i ydy salad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth drafod "hoffi" a "ddim yn hoffi" mewn unrhyw gyd-destun • wrth siarad am fwynhau

IAITH BOB DYDD (11)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Gorchmynion		
<p>Ffurfiâu "Ti" Edrycha. Gwranda. Dere. / Tyrd. Dere / Tyrd yma ar unwaith. Dyfala. Cofia. Meddylia. Pwysa'r botwm. Sefa / Safa tu ôl i'r llinell. Bydda'n ofalus. Tynna dy got / fenig. Agora'r bin. Tro'r top.</p> <p>Ffurfiâu "Chi" Edrychwch. Edrychwch ar y patrwm. Edrychwch yn ofalus. Gwrandewch. Gwrandewch yn ofalus. Darllenwch gyda fi. Meddylwch am syniadau. Sefwch. Sefwch mewn llinell.. Dewch i weld. Dyfalwch. Ewch. Cofiwch. Helpwch Tom. Dewch gyda fi. Ewch i'r sgrin nesa(f). Atebwch y cwestiynau.</p>	<p>Ffurfiâu "Ti" Edrycha. Gwranda. Dere. / Tyrd. Dere / Tyrd yma ar unwaith</p> <p>Edrycha ar luniau ... meddylia ... cynllunia ... dewisa beth wyt ti eisiau.</p> <p>Ffurfiâu "Chi" Gwrandewch ar y miwsig. . Edrychwch ar y map. Dilynwch fi. Disgrifiwch y llyfr. Agorwch y llyfr. Dewch i weld ... Gwyliwch y ffilm.</p> <p>Ewch am dro.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gydag unigolion • gyda grwpiau neu gyda rhywun rydych chi'n ei barchu • i roi cyfarwyddiadau • i egluro rheolau • i egluro trefn/dull gweithredu • i chwarae gemau

IAITH BOB DYDD (12)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Gorchmynion		
<p>Ffuriau "Chi" (parhad)</p> <p>Byddwch yn dawel. Byddwch yn ofalus (iawn). Symudwch. Ysgrifennwch. Ysgrifennwch restr. Tynnwch eich cotiau. Eisteddwch a gwrandewch. Gwnewch siâp hir / byr. Gwnewch siâp cwpan. Daliwch y siâp. Daliwch y nodyn.</p> <p>Rhaid ... Rhaid gwisgo helmed (i feicio). Rhaid bod yn ofalus iawn. Rhaid meddwl. Rhaid meddwl am syniadau da. Rhaid gwisgo dillad / esgidiau chwaraeon. Rhaid bod yn ofalus iawn gyda dŵr. Rhaid troi'r tap i ffwrdd. Rhaid golchi'r ffrwythau mewn powlen. Rhaid ateb y cwestiynau. Rhaid gwneud y tasgau.</p>	<p>Rhaid ... Rhaid aros pum munud. Rhaid clymu'r gwallt. Rhaid gwisgo helmed. Rhaid tynnu'r cwch. Rhaid chwythu'r cwch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth wneud amryw weithgareddau yn ystod y dydd • fel gorchmynion neu gyfarwyddiadau neu wrth siarad am beth mae rhaid i mi, ti a ni ei wneud – gellir defnyddio rhaid mewn unrhyw gyd-destun

IAITH BOB DYDD (13)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Gorchmynion		
<p>Dim ...! Dim sŵn! Dim gweiddi! Sh, dim siarad! Dim symud! Dim cweryla / ffraeo! Dim ysmygu! Dim taflu sbwriel! Dim gweiddi! Dim bwyta! Dim gwastraffu dŵr!</p> <p>Paid / Peidiwch ... Paid sglefrio ar y llyn. Paid gwastraffu dŵr. Paid taflu papur yn y toiled. Paid llenwi'r tegell. Paid taflu dŵr glân</p> <p>Peidiwch deffro / dihuno ... Peidiwch chwilio am Bob.</p>	<p>Dim ...! Dim sandalau a fflip fflops ar y wifren wib. Dim gwthio! Dim tynnu!</p> <p>Paid / Peidiwch ... Paid â phoeni Paid ffonio ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • fel y bo'n briodol drwy gydol y dydd – wrth ddweud wrth rywun am beidio â gwneud rhywbeth • wrth ddweud wrth un person i beidio â gwneud rhywbeth • wrth ddweud wrth fwy nag un person i beidio â gwneud rhywbeth

GWEITHGAREDDAU		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>amser ... amser codi amser brecwast amser snac amser cinio amser te amser swper amser gwely amser canu amser tacluso amser golchi dwylo amser mynd allan amser darllen amser mynd adre(f) Allan â chi! Allan â ni! I ffwrdd â ti / chi! I ffwrdd â ni! I ffwrdd â fi! 'Nôl â fi / ni!</p> <p>Beth am ...? Beth am ddarllen? Beth am drio eto? Beth am fesur y ...? Beth nesa(f)?</p> <p>Syniad da! Na, dw i ddim yn meddwl.</p>	<p>amser ... amser cinio bob amser</p> <p>I ffwrdd â ni! I ffwrdd â fi! 'Nôl â fi / ni!</p> <p>Beth am siarad â ...? Beth am gael parti? Beth am wisgo dillad pob dydd?</p> <p>Syniad da! Na, dw i ddim yn meddwl. Dw i'n cytuno. Dw i ddim yn cytuno. Dw i'n anghytuno.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i ddynodi adegau penodol • wrth i'r disgyblion adael yr ystafell • ar ddechrau ras neu gêm • wrth ddychwelyd • wrth awgrymu gweithgareddau • i gytuno neu anghytuno

MYNEGI BARN (1)

Gellir gweld awgrymiadau pellach yn yr adran **Gwyllo'r DVD**, tud. 51 a **Darllen**, tud. 52 yn ogystal ag yn y canllawiau cam wrth gam lle anogir y disgyblion i fynegi eu barn.

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
Ardderchog! Ych a fi! Ofnadwy! Perffaith! Anhygoel! Arbennig!	Ardderchog! Ych a fi! Ofnadwy! Perffaith! Anhygoel! Ffantastig!	
yn / 'n + treigladd meddal (ond ddim rh a ll)		
hwyl: Mae'n hwyl. grêt: Mae'n grêt. gwych: Mae'n w ych. ffantastig: Mae'n ffantastig. da iawn: Mae'n dda iawn. ardderchog: Mae'n ardderchog. hyfryd: Mae'n hyfryd. hardd: Mae'n hardd. blasus: Mae'n f lasus. ofnadwy: Mae'n ofnadwy. cŵl: Mae'n cŵl. lwcus: Mae Dyfs yn lwcus. doniol: Mae Dyfs yn dd oniol. lliwgar: Mae'n lliwgar. diddorol: Mae'n dd iddorol. effeithiol: Mae'r lliwiau'n effeithiol. perffaith: Mae'n b erffaith. llachar: Mae'r lliwiau'n llachar. bendigedig: Roedd Diwrnod y Llyfr yn fendigedig.	Mae rasio cychod yn hwyl. Bydd o'n grêt. Mae'r miwsig yn w ych. Mae Crad yn dd oniol. Roedd y siop yn dd iddorol. Roedd y siop yn dd iflas. Personoliaeth Mae hi'n feddylgar. Mae hi'n hoffus. Mae hi'n g aredig. Mae arwr yn dd dewr. Mae arwr yn g ryf. Roedd y parti'n ffantastig. Roedd y bwyd yn dda iawn ... yn f lasus ... yn hyfryd ... yn f endigedig ... yn ardderchog ... yn anhygoel.	<ul style="list-style-type: none"> • wrth fynegi barn am unrhyw beth • wrth fynegi barn yn y gorffennol - defnyddiwch roedd

MYNEGI BARN (2)

Gellir gweld awgrymiadau pellach yn yr adran **Gwyllo'r DVD**, tud. 51a **Darllen**, tud. 52 yn ogystal ag yn y canllawiau cam wrth gam lle anogir y disgyblion i fynegi eu barn.

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Dw i'n hoffi ... achos ... Dw i'n hoffi cinio ysgol achos mae'n flasus. Dw i'n hoffi cadw'n heini achos mae'n hwyl. Dw i'n hoffi gwrsylla yn y goedwig achos mae'n hwyl.</p> <p>Dw i'n meddwl bod ... Dw i'n meddwl bod y DVD yn ddoniol. Dw i'n meddwl bod y llyfr yn lliwgar. Dw i'n meddwl bod y ddawns yn gyffrous iawn.</p>	<p>Dw i'n hoffi ... achos ... Dw i'n hoffi nofio achos mae nofio'n dda i chi. Dw i'n hoffi beicio achos mae'n hwyl.</p> <p>Dw i'n meddwl bod ... Dw i'n meddwl bod y llun yn rhyfedd – ond mae'n ddiddorol iawn.</p> <p>Yn fy marn i ... Yn fy marn i, mae'r llun yn ddiddorol iawn.</p> <p>Heb os nac oni bai ... Mae diffoddwyr tân yn arwyr heb os nac oni bai.</p> <p>Achos ... Mae o'n arwr achos mae o'n garedig ac mae o'n helpu ... bob dydd.</p> <p>Cytuno / Anghytuno Dw i ddim yn cytuno. Dw i'n anghytuno achos mae pop coch a pop gwyrdd a pop pinc yn ddrwg i ti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ar gyfer rhoi rheswm dros farn – defnyddiwch achos

SIARAD AM Y GORFFENNOL (1)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Es i i'r ... Es i i'r sinema. Es i ar y bws. Ces i ... Ces i lolipop. Ces i iogwrt. Gwelais i ... Es i i'r goedwig. Gwelais i Jac. Clywais i sŵn yn y goedwig.</p> <p>Cyfuno brawddegau Es i i Trap. Es i i'r ffatri ble maen nhw'n rhoi dŵr mewn poteli. Beth welaist ti yn y ffatri? Gwelais i'r dŵr ... gwelais i'r peipiau ... gwelais i'r dŵr yn mynd i mewn i'r poteli. Beth wnest ti? Siaradais i gyda'r bobl. Cerddais i o gwmpas y ffatri.</p> <p>Daeth y ddau ddyn ... Syrthiodd Bob.</p>	<p>Gwelais i Crad. Es i ar y wifren wib. Bwytais i wy ar dost yn y caffi. Gwisgais i esgidiau sglefrio. Sglefrais i. Roedd e'n wych. Cerddais i drwy'r tŷ.</p> <p>Taflais i ddŵr dros Dyfs ... Ces i amser da.</p> <p>Aeth rocedi Mercury a Gemini o America i'r gofod. Yn 1969, aeth roced bwysig iawn i'r gofod.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth siarad am beth wnaethoch chi neu'r disgyblion, e.e. yn ystod amser cinio, dros y penwythnos, neithiwr, yn ystod ymweliad, ar drip a.y.b.

SIARAD AM Y GORFFENNOL (2)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Roedd ... Roedd e'n / o'n ... Roedd e'n ddiddorol iawn.</p> <p>Roedd teithio yn yr Arctig yn anhygoel.</p> <p>Roedd y Tuduriaid yn hoffi teithio dros y môr. Roedd teithio yng Nghymru'n beryglus. Roedd lladron pen ffordd. Roedd lladron pen ffordd yn gwisgo ...</p> <p>Oes Fictoria Doedd dim tap yn y tŷ. Felly, roedd pobl yn rhoi dŵr yn y jwg ac yna roedd pobl yn rhoi'r dŵr mewn powlen fawr i ymolchi. Roedd pobl yn rhoi dŵr yn y tegell.</p> <p>Roedden nhw'n ... Roedden nhw'n rhoi'r tegell dros y tân i gynhesu'r dŵr. Yna, roedden nhw'n rhoi'r dŵr yn y bath. Yna, roedden nhw'n cael bath.</p>	<p>Roedd ... Yn un naw chwech un, roedd dyn o Rwsia yn teithio mewn roced yn y gofod. Pwy oedd e / o? Roedd Yuri Gagarin yn gosmonot – o Rwsia. Roedd pawb yn hoffi Yuri Gagarin. Roedd e'n / o'n arwr. Yn un naw chwech un, roedd pobl America eisiau anfon rocedi i'r gofod hefyd. Ble oedd Michael Collins – yr astronot arall? Roedd e'n / o'n teithio o gwmpas y Lleuad. Roedd Neil Armstrong a Buzz Aldrin yn cerdded ar y Lleuad ... ac roedd Michael Collins yn teithio o gwmpas y Lleuad.</p> <p>Disgrifio yn y gorffennol Roedd hi'n bwrw glaw. Roedd e'n / o'n wych. Roedd e'n / o'n gyffrous. Roedd e'n / o'n hwyl. Roedd e'n / o'n antur. Roedd e'n / o'n ddoniol iawn.</p> <p>Roedd y siop yn ddiddorol. Doedd dim brechdanau. Doedd dim bara gwyn. Doedd dim ham.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i fynegi barn am rywbeth yn y gorffennol neu i ddisgrifio yn y gorffennol – defnyddiwch roedd • i gyfeirio at ddigwyddiadau parhaus yn y gorffennol, h.y. gweithgareddau neu ddigwyddiadau oedd yn digwydd dros gyfnod o amser – defnyddiwch roedd

SIARAD AM Y GORFFENOL (3)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Wedi Wyt ti wedi ...? Wyt ti wedi bwyta'r losin / fferins? Ydw. Nac ydw. Wedi gorffen? Wedi gorffen.</p> <p>Mae'r miwsig wedi stopio. O ble mae'r hedyn wedi dod? Mae Bob wedi tyfu. Dydy e / o ddim wedi tyfu llawer. Faint mae Bob wedi tyfu?</p> <p>Rydyn ni wedi troi bwyd ych a fi a hen lysiau yn bridd da i'r ardd.</p> <p>Mae Bob wedi stopio. Mae Bob wedi mynd. Dw i wedi cael digon.</p>	<p>Wedi Mae rocedi eraill wedi teithio yn y gofod hefyd.</p> <p>Dw i wedi syrffio ar Draeth Bondi. Dw i wedi deifio.</p> <p>Dw i wedi clymu fy ngwallt. Dw i wedi torri'r llechen. Dw i wedi colli'r bwyd. Dw i wedi ffeindio bocs. Dw i wedi cael neges.</p> <p>Wyt ti wedi dod o'r Pod-antur Cymraeg?</p> <p>Mae neges wedi dod oddi wrth Tom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> i ddweud bod rhywun wedi gwneud rhywbeth

GOFYN AM WYBODAETH A'I RHOI (1)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Pwy ...? / Who ...?</p>		
<p>Pwy wyt ti? ... ydw i. Pwy ydy e / o / hi? Pwy ydy'r babi bach? Pwy ydy hon? Pwy sy 'na? Pwy sy gynta(f)? Pwy sy nesa(f)? Pwy sy('n) ...? Pwy sy yn y stori? Pwy sy ar y ffôn?</p> <p>Pwy oedd Merched Beca?</p>	<p>Pwy wyt ti? Pwy ydych chi? ... ydw i. Pwy ydy e / o / hi? Pwy ydy Tom? Pwy ydy'r rhain? Pwy ydy dy arwr di? Pwy sy yna / yno?</p> <p>Pwy oedd yn y Pod-antur Cymraeg cyn Tom a fi? Pwy oedd wedyn? Pwy oedd o?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth gyfarfod â rhywun am y tro cyntaf • i ofyn am wybodaeth am rywun arall
<p>Ble ... ? / Where ...? (Gweler hefyd yr adran Lleoliad a chyfeiriad, tud.29.)</p>		
<p>Ble gynta(f)? Ble (r)wyt ti? Ble (r)wyt ti'n byw? Dw i'n byw yn ... Ble mae Nia? Ble mae'r llyfr? Ble mae (John) yn cuddio? Ble (r)ydych chi'n mynd? (Ry)dyn ni'n mynd i'r tywod. Ble (r)ydw i? Ble (r)ydyn ni? Ble mae Eryri? Ble ar y ddaear mae Eryri? Gogledd Cymru. Yng Ngogledd Cymru.</p>	<p>Ble mae Tom? Ble mae e'n / o'n glanio? Yn Norwy.</p> <p>Ble mae'r wifren wib? Yng Ngogledd Cymru.</p> <p>Ble oedd Michael Collins? Roedd e'n teithio o gwmpas y Lleuad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth ofyn am wybodaeth am leoliad rhywbeth neu rywun. • Gallwch chi ddefnyddio Ble mae ...? wrth chwilio am leoedd ar fap, e.e. Ble mae Eryri (ar y map)?

GOFYN AM WYBODAETH A'I RHOI (2)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Beth ...? / What ...?</p> <p>Beth arall? Beth nesa(f)? Beth ydy ...? Beth ydy hwn? Beth ar y ddaear ydy hwn? Beth ydy mêl? Beth ydy cacennau cri? Beth ydy cennin?</p> <p>Beth ydy'r rhain? Beth ydy'r sw'n?</p> <p>Beth ydy e / o? Beth ydy enw'r blaned?</p> <p>Beth ydy'r dyddiad heddiw? Tachwedd pump. Rhagfyr un deg un.</p> <p>Beth wyt ti'n ...? Beth wyt ti'n wneud? Beth ar y ddaear wyt ti'n wneud? Dw i'n ... Beth wyt ti'n wisgo? Beth ar y ddaear wyt ti'n wisgo? Beth wyt ti'n mwynhau g/wneud? Beth wyt ti'n gallu g/weld yn y llun? Dw i'n gallu gweld ...</p>	<p>Beth ydy hwn? Beth ydy hon?</p> <p>Beth ydy'r rhain? Beth ydy'r llun? Beth ydy teitl y llun? Beth ydy'r gair? Beth ydy'r rheolau? Beth ydy ffa? Beth ydy amgueddfa?</p> <p>Beth wyt ti'n ...? Beth wyt ti'n wneud? Beth wyt ti'n wneud yn Awstralia? Beth wyt ti'n wneud ar y fferm? Beth wyt ti'n feddwl? Beth wyt ti'n gallu gweld yn y llun? Dw i'n gallu gweld ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mewn unrhyw gyd-destun – gall disgybl gynnig yr ateb yn Saesneg os nad yw'n gwybod y gair Cymraeg, e.e. Oedolyn: Beth ydy'r rhain? Disgybl: Herbs. Oedolyn: Da iawn. Perlyisiau.

GOFYN AM WYBODAETH A'I RHOI (3)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Beth ...? / What ...?</p> <p>Beth ydych chi'n ...? Beth ydych chi'n wneud? (Ry)dyn ni'n darllen. Beth ydych chi'n ddefnyddio? Beth ydych chi'n mwynhau g/wneud? Beth ydych chi'n feddwl o ...?</p> <p>Beth maen nhw'n ...? Beth maen nhw'n wneud? Maen nhw'n actio drama.</p> <p>Beth sy ...? Beth sy yn y llun? Beth sy yn Aberystwyth? Beth arall? Beth arall sy yn y goedwig? Beth sy'n digwydd yma?</p>	<p>Beth ydych chi'n ...? Beth ydych chi'n wneud? Rydyn ni'n rasio cychod. Beth ydych chi'n feddwl? Diddorol!</p> <p>Beth ydyn ni'n ... Beth ydyn ni'n hau?</p> <p>Beth sy ...? Beth sy yn y bag? Beth sy yn y bag? Beth sy ym Mharis? Beth sy ar y bwrdd? Beth sy'n digwydd?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • drwy gydol y dydd e.e. pan fydd y disgyblion yn gweithio • i drafod lluniau, posteri, symbolau ar fap, beth sydd i'w weld mewn ardal a.y.b.

GOFYN AM WYBODAETH A'I RHOI (4)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Ydy? Ydy siop elusen yn gwerthu potiau? Ydy, mae siop elusen yn gwerthu popeth.</p>	<p>Ydy e'n / o'n ddiddorol? Ydy Izzy yn dda, yn dda iawn neu yn ardderchog?</p>	<ul style="list-style-type: none"> mewn gwahanol sefyllfaoedd yn ystod y dydd e.e. Ydy Lois yma? Ydy. / Nac ydy.
<p>Oes ...? Oes mwy ? Oes pridd yn y pot ? Oes. / Nac oes.</p>	<p>Oes masg nwy yn yr amgueddfa? Oes gen ti frawd neu chwaer ? / Oes brawd neu chwaer gyda ti ? Oes. / Nac oes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> fel y bo'n addas yn ystod y dydd, e.e. Oes llyfr ar y bwrdd? Oes. / Nac oes.
<p>Pam? / Pam? Pam gwlan? Pam wyt ti'n hoffi'r llyfr?</p> <p>Achos dw i'n hoffi'r lluniau. ... mae'r stori'n dda.</p>	<p>Pam wyt ti'n teithio? Dw i'n teithio achos dw i'n mwynhau teithio – a dw i eisiau gweld y byd. Pam wyt ti'n hoffi byw yng Nghymru? Dw i'n mwynhau dysgu Cymraeg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> i ateb cwestiynau sy'n dechrau gyda Pam?
<p>Pa (+ treigladd meddal)...? Pa lyfr? Pa gymeriad? Pa ffordd? Pa blaned? Pa fiwsig? Pa liw ydy Wranws? Pa faint wyt ti? Pa fath o hedyn? Pa fath o fiwsig wyt ti'n hoffi? Pa offerynnau wyt ti'n gallu clywed?</p>	<p>Pa ffordd mae'n syrthio? Pa liw wyt ti eisiau? Pa liwiau sy yn y faner? Pa gwch sy'n mynd i ennill?</p> <p>Pa fath o berson ydy hi?</p>	<ul style="list-style-type: none"> i wahaniaethu rhwng pethau – defnyddiwch Pa? Mae treigladd meddal ar ôl Pa?

GOFYN AM WYBODAETH A'I RHOI (5)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Pryd ...? Pryd mae'r trên yn mynd? Pryd mae Hwyl y Gaeaf?</p> <p>Tachwedd un deg saith.</p> <p>Pryd wyt ti'n beicio? Ar ddydd Sadwrn. Bob dydd Sadwrn. Pryd mae'r siop yn agor / cau ar ddydd Gwener? Am ...</p>	<p>Pryd mae dy ben-blwydd di? Chwefror chwech. Ebrill deg. Pryd oedd y rhyfel? O un naw tri naw tan un naw pedwar pump.</p> <p>Pryd mae'r caffin agor? Am ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i gyfeirio at yr amser – addaswch fel y bo'n briodol drwy'r dydd, e.e. <p>Pryd mae amser cinio? Am ddeuddeg o'r gloch.</p>
<p>Am faint o'r gloch mae'r ...? Am faint o'r gloch mae'r gwasanaeth Nadolig? Am chwech o'r gloch. Am faint o'r gloch mae'r siop yn agor? Am hanner awr wedi naw.</p>	<p>Am faint o'r gloch ydych chi'n dechrau gweithio yn y bore? Rydyn ni'n dechrau am hanner awr wedi saith bob bore. Am faint o'r gloch ydych chi'n gorffen? Am bump o'r gloch.</p>	
<p>Faint ydy ...? Faint ydy e / o? Faint ydy hwn? Faint ydy'r sudd afal? Faint ydy'r tocyn? Pum punt.</p>	<p>Faint ydy'r ...? Mae'r ... yma'n (ddwy bunt) y cilo. Wel, mae'r ... yma'n (bunt pum deg (ceiniog)) y cilo. Maen nhw'n rhatach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth drafod gweithgareddau sydd i'w cynnal yn yr ysgol neu yn y gymuned • mewn sefyllfaoedd chwarae rôl <ul style="list-style-type: none"> • wrth drafod prisiau, e.e. mewn gweithgareddau rhifedd, yn ystod ymweliadau, wrth drafod gwybodaeth am ddigwyddiadau, mewn sefyllfaoedd chwarae rôl a.y.b.
<p>Sut?</p>	<p>Sut maen nhw'n teithio i'r orsaf? Mewn roced.</p>	

RHOI GWYBODAETH		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Gwybodaeth bersonol ... ydw i. Dw i'n byw yn ... Dw i'n dod o ... Dw i'n ... oed. Dw i'n mynd i Ysgol ... Dw i'n hoffi / mwynhau ... achos ...</p>	<p>... ydw i. Dw i'n byw yn ... Dw i'n dod o ... Dw i'n ... oed. Dw i'n mynd i Ysgol ... Dw i'n hoffi / mwynhau ... achos ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i roi manylion personol
<p>Gwybodaeth ffeithiol Mae afon a llyn yn ... Dyma Eryri yng Ngogledd Cymru. Dyna'r Wyddfa. Yr Wyddfa ydy mynydd ucha(f) Cymru. Mae mynyddoedd uchel / llynnoedd hardd yn Eryri. Mae llwybrau beicio yn Eryri. Yn Eryri, mae'n bosib ... Mae Glan-llyn ger Llyn Tegid, ger y Bala.</p>	<p>Mae traethau da yn Awstralia ac mae llawer o bobl yn mwynhau mynd i lan y môr. Maen nhw'n mwynhau syrffio achos mae'r tonnau'n dda iawn Mae'r coala'n bwyta dail ewcalyptws. Mae e'n / o'n dringo'n uchel yn y goeden i fwyta'r dail. Dyma Apollo un deg un yn mynd i fyny i fyny – yn un naw chwech naw. Dyma Neil Armstrong a Buzz Aldrin yn cerdded ar y Lleuad. Roedd Edvard Grieg yn byw yn Bergen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i drafod lleoedd a.y.b.
<p>Gwybodaeth ffeithiol: Digwyddiadau Mae / Bydd gwasanaeth Nadolig yn yr ysgol ar Ragfyr un deg un am chwech o'r gloch.</p>	<p>Bydd parti yn y Pod-antur dydd Sadwrn nesa am bedwar o'r gloch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i siarad am ddigwyddiadau

LLEOLIAD A CHYFEIRIAD

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>yn y pridd ar y bwrdd o dan y bwrdd o flaen y tŷ tu ôl i'r sofffa mewn pridd i mewn i'r bowlen dros y mynyddoedd mynd i lawr drwy'r / trwy'r gât / glwyd allan o'r ddaear wrth y drws cerddwch 'mlaen llinell ar draws ger Dw i eisiau mynd 'nôl i'r prom. Cerddwch 'nôl 8 cam. Cerddwch 'mlaen 8 cam</p> <p>Pa ffordd? Ble mae'r llyn? Dos / Cer allan drwy'r drws ... tro i'r chwith ... cerdda syth ymlaen ... a dyna'r llyn. heibio i'r coed ar draws ar draws yr afon syth ymlaen.</p> <p>yma Dw i'n gweithio yma. Wyt ti'n byw yma?</p>	<p>yn y parc ar y bwrdd o dan y bwrdd o flaen y camera tu ôl i'r sofffa mewn tŷ teras dewch i mewn dros Dyfs i fyny neu i lawr drwy'r tŷ allan o'r tŷ wrth ochr Stadiwm y Mileniwm.</p> <p>ger Bethesda mynd 'nôl i'r Pod-antur Cymraeg</p> <p>Pa ffordd ? i fyny i lawr i'r chwith i'r dde</p> <p>yma Mae hi'n oer yma. Dydy Tom ddim yma. Roedd pobl yn gweithio yma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i ddangos ble mae rhywun neu rywbeth • fel y bo'n briodol drwy gydol y dydd • i roi cyfarwyddiadau o le i le • i ddweud wrth ddisgybl am "ddod yma", e.e. Tyrd yma. (Gogledd Cymru) Dere yma. (De Cymru) Dewch yma.

DISGRIFIO (1)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Lliwiau Pa liw ydy hwn? Pa liw ydy'r cwpan?</p> <p>jîns glas pot bach coch pot mawr glas pot canolig pinc ac oren</p> <p>tywyll brown tywyll papur crêp glas tywyll</p> <p>golau brown golau papur crêp glas golau</p> <p>llachar oren llachar</p> <p>Enw + ansoddair crempog enfawr padell ffrio enfawr sŵn rhyfedd iawn desgiau hir platiau crand athrawes greulon, gas dŵr glân, hyfryd planhigyn mawr, gwyrdd, rhyfedd</p> <p>hen ddillad</p>	<p>Pa liwiau sy yn y llun? Coch, oren a gwyrdd. papur coch, pupur melyn, pupur gwyrdd</p> <p>llygaid brown cownter coch, cownter glas, cownter melyn, cownter gwyrdd cwch bach coch cwch bach porffor</p> <p>Enw + ansoddair cwch smotiog cwch streipiog llithren fawr llithren enfawr dyn rhyfedd dillad newydd bocs mawr, lliwgar</p> <p>hen gloc hen radio yr hen ddyddiau</p>	<ul style="list-style-type: none"> mewn unrhyw sefyllfa lle rydych chi'n trafod lliwiau, e.e. mewn cwis, wrth drafod lluniau, darnau o gelf ac ati i ddisgrifio arlliw, ond sylwch fod tywyll, golau a llachar yn dod ar ôl y lliw i ddisgrifio – mae'r ansoddair yn dod ar ôl yr enw fel arfer ond mae hen yn dod o flaen yr enw

DISGRIFIO (2)		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
yn / 'n + treigladd meddal (ond ddim rh a ll)		
<p>mawr: yn fawr bach: yn fach sych: yn sych gwlyb: yn wlyb llawn: yn llawn gwag: yn wag hwyl: Mae'n hwyl. blasus: Mae'n flasus. hyfryd: Mae'n hyfryd. lwcus: Mae ... yn lwcus. doniol: Mae'r DVD yn ddoniol. diddorol: Mae'r llyfr yn ddiddorol. peryglus: Mae dinosoriaid yn berylglus. prysur: Mae Baboushka'n brysur iawn. tawel: Mae'n dawel. sâl: Mae hi'n sâl. cas: yn gas creulon: yn greulon diflas: yn ddiflas brown: yn frown saff: yn saff Mae'r athrawes yn gas. Mae hi'n greulon iawn.</p> <p>yn dda Mae ffrwythau'n dda i ti / chi – mae fitaminau mewn ffrwythau. Ydy ... yn dda i ti / chi? Ydy. / Nac ydy.</p>	<p>Mae'n hir. Mae'n uchel. Mae'n dywyll. Mae e'n / o'n fach. Mae e'n / o'n grwn. Mae e'n / o'n galed. Mae pêl-law'n gyffrous. Mae'n rhyfedd.</p> <p>Disgrifio personoliaeth Mae ... yn garedig. Mae ... yn ddoniol. Mae ... yn feddylgar. Mae ... yn ddewr. Mae ... yn gryf.</p> <p>Disgrifio teimladau Roedd pawb yn hapus yn y lluniau – ond rwan mae Sgrin yn drist. Dw i'n teimlo'n nerfus. Dw i'n teimlo'n ofnus. Dw i'n falch.</p> <p>yn dda / yn ddrwg Mae salad yn dda i chi. Mae pop coch a pop gwyrdd a pop pinc yn ddrwg i ti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i ddisgrifio unrhyw beth • wrth drafod bwyd iach

DISGRIFIO (3)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Roedd ... Roedd y ffilm yn ardderchog. Roedd y ... yn ffantastig. Roedd e'n / o'n grêt! Roedd y tŷ'n ddiddorol. Roedd y dinosoriaid yn anhygoel. Roedd e'n / o'n fendigedig.</p> <p>Roedd hi'n greulon. Roedd hi'n gas. Roedd y siop yn ddiddorol iawn.</p> <p>fel ... Dw i'n cerdded fel cawr. Symudwch fel trê'n. Mae e / o fel cawr. Mae e / o fel dinosor enfawr. Symudwch fel ceffylau bach. Rwy't ti'n edrych fel lleidr pen ffordd. Beth am symud / redeg fel buwch?</p> <p>rhy ... rhy hwyr rhy boeth rhy oer rhy sych rhy wlyb rhy felyn Mae'r pot yn rhy fach – mae Bob yn rhy fawr.</p>	<p>Roedd ... Roedd yr athrawes yn gas. Roedd hi'n greulon.</p> <p>Roedd e'n / o'n grêt ... roedd e'n / o'n gyffrous ... roedd e'n / o'n gyffrous iawn, iawn. Roedd e'n / o'n antur.</p> <p>Roedd hi'n garedig roedd hi'n feddylgar ... roedd hi'n rhoi pobl eraill yn gynta(f). Roedd hi'n ffrind da.</p> <p>fel ... fel parti pen-blwydd</p> <p>Cymharu Mae'r... yn rhatach. Maen nhw'n rhatach.</p> <p>rhy ... rhy boeth rhy oer rhy sych rhy stormus rhy wyntog rhy fach rhy fawr rhy gynnar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i ddisgrifio digwyddiadau, pethau a phobl yn y gorffennol • i gymharu • i ddisgrifio'r tywydd a gwrthrychau amrywiol ond sylwch fod treigladd meddal ar ôl rhy

DISGRIFIO (4)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Adferfau yn gflym yn glou yn araf</p> <p>canu'n gyflym / glou canu'n araf canu'n dawel canu'n gryf</p> <p>Mae'r miwsig / gerddoriaeth yn dechrau'n araf.</p> <p>Brysia – yn dawel.</p> <p>Mae e'n / o'n drewi'n ofnadwy.</p> <p>Roedd y plant yn actio'n dda.</p>	<p>Adferfau Mae'r <i>roller coaster</i> yn mynd i lawr yn gyflym. Yn araf rŵan ... ac yn dawel. Yn gyflym rŵan ... ac yn uchel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> i ddisgrifio berfau, e.e. Canwch / cerddwch / symudwch / siaradwch yn araf.

TRAFOD 'PIAU'		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
biau biau'r Pwy biau'r cap? Y cawr biau'r cap. Fi biau'r ... Fi biau'r cap.		<ul style="list-style-type: none"> i drafod meddiant, e.e. Pwy biau'r llyfr?

TRAFOD YR AMSER (1)

Gweler tud. 72 yn ogystal.

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Dyddiau'r wythnos Dydd Sul Dydd Llun Dydd Mawrth Dydd Mercher Dydd Iau Dydd Gwener Dydd Sadwrn</p> <p>Pryd wyt ti'n beicio? Ar ddydd Sadwrn. Bob dydd Sadwrn.</p> <p>Pryd mae'r siop yn agor ar ddydd Gwener? Am ...</p> <p>heddiw yfor ddoe yn y bore</p> <p>y gwanwyn yr haf yr hydref y gaeaf</p> <p>Y dyddiad Pryd mae Diwrnod y Llyfr? [Ym mis] Mawrth. Pryd mae Dydd Gŵyl Dewi? Mawrth y cynta(f). Beth ydy'r dyddiad heddiw? Tachwedd un deg chwech.</p>	<p>Dyddiau'r wythnos Dydd Sul Dydd Llun Dydd Mawrth Dydd Mercher Dydd Iau Dydd Gwener Dydd Sadwrn nesa</p> <p>Rydyn ni ar agor bob dydd – ond am Noswyl Nadolig a Dydd Nadolig. Ebrill – Medi: O ddeg o'r gloch tan chwech o'r gloch. Hydref – Mawrth: O ddeg o'r gloch tan hanner awr wedi pedwar</p> <p>Y dyddiad Beth ydy'r dyddiad? Un naw pedwar pedwar i un naw pedwar pump.</p>	<ul style="list-style-type: none">• i drafod oriau agor / cau• i siarad am ddigwyddiadau arbennig• bob dydd wrth drafod y dyddiad

TRAFOD YR AMSER (2)

Gweler tud. 72 yn ogystal.

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Amser ar y cloc Am saith o'r gloch, dw i'n codi. Am hanner awr wedi saith, dw i'n cael brecwast. Am wyth o'r gloch, dw i'n cerdded. Am chwarter wedi saith, mae Tom yn cael cawod. Am bum munud ar hugain i wyth, mae Tom yn brwsho dannedd.</p> <p>Am faint o'r gloch ? Am faint o'r gloch mae'r Noson Tân Gwyllt? Am faint o'r gloch mae'r gwasanaeth Nadolig? Am chwech o'r gloch.</p> <p>yna Rhaid chwilio am y trysor ac yna mynd adre. Syth ymlaen; yna, rhaid troi i'r dde ac yna rhaid troi i'r chwith.</p> <p>Amser yn y gorffennol amser maith yn ôl</p> <p>yn amser y Tuduriaid Roedd y Tuduriaid yn byw rhwng un pedwar wyth pump ac un chwech dim tri.</p> <p>yn Oes Fictoria Roedd Oes Fictoria rhwng un wyth tri saith ac un naw dim un.</p>	<p>Amser ar y cloc Bydd y parti am bedwar o'r gloch.</p> <p>Parthau amser Faint o'r gloch ydy hi yn Helsinki? Mae hi'n ddeg munud wedi pump. Plws dau ... Mae hi'n ddeg munud wedi saith yn Helsinki, y Ffindir.</p> <p>Am faint o'r gloch ? Am faint o'r gloch ydych chi'n dechrau gweithio yn y bore? Rydyn ni'n dechrau am hanner awr wedi saith bob bore.</p> <p>yna Yna, bydd Sgrin yn hapus.</p> <p>Amser yn y gorffennol Roedd yr Ail Ryfel Byd o un naw tri naw tan un naw pedwar pump. Yn ystod yr Ail Ryfel Byd ...</p>	<ul style="list-style-type: none">• wrth drafod amser ar y cloc • wrth siarad am gyfres o ddigwyddiadau, e.e. mewn stori, wrth siarad am y gorffennol neu wrth roi cyfarwyddiadau

TRAFOD Y DYFODOL		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Siarad am y dyfodol</p> <p>Bydd hi'n bwrw eira. Bydd hi'n bwrw glaw. Bydd hi'n braf yn y gogledd / de / gorllewin / dwyrain. Bydd hi'n braf yng Nghymru. Y bore yma, bydd hi'n bwrw glaw yn y gogledd ... ac yn y de ... yn y gorllewin ac yn y dwyrain.</p> <p>Mae / Bydd gwasanaeth Nadolig yn yr ysgol ar Ragfyr un deg un am chwech o'r gloch.</p>	<p>Siarad am y dyfodol</p> <p>Bydd y parti am bedwar o'r gloch. Bydd e'n / o'n grêt. Bydd e'n / o'n hwyl.</p> <p>Bydda i'n mynd 'nôl i amgueddfa'r Ail Ryfel Byd. Bydda i'n mynd 'nôl i'r stiwdio deledu. Bydda i'n gwisgo dillad astronot. Fydda i ddim yn mynd 'nôl. Bydda i'n aros yn y Pod-antur Cymraeg. Byddwn ni'n bwyta bwyd blasus - wrth gwrs! Byddwn ni'n dawnsio a byddwn ni'n chwarae gemau parti.</p> <p>Hoffwn i (+ treigladd meddal) Hoffwn i fynd i Honolulu. Hoffwn i deithio 'nôl mewn amser. Hoffwn i siarad â ('r Frenhines Elizabeth). Hoffwn i fynd i aros mewn pabell yn y Sahara. Hoffwn i deithio i'r Gorllewin Gwyllt. Hoffwn i reidio ceffyl ... hoffwn i eistedd o gwmpas y tân, yn bwyta ffa ... a hoffwn i siarad â Billy the Kid a Jesse James.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wrth siarad am y dyfodol – defnyddiwch bydd hi'n ... i siarad am y tywydd a bydda i'n ... i siarad am beth rydw i'n mynd i'w wneud yn y dyfodol. • wrth siarad am obeithion ar gyfer y dyfodol

GWAHODD		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Rhoi gwahoddiad Wyt ti eisiau mynd / dod i'r parti? yn ... dydd (Sadwrn) am saith o'r gloch</p> <p>Wyt ti eisiau mynd i'r gwasanaeth Nadolig? Mae parti yn ... Wyt ti eisiau dod? Bydd parti yn ... Wyt ti eisiau dod?</p> <p>Gofyn cwestiynau am y digwyddiad Ble mae'r ...? Pryd? / Am faint o'r gloch? Beth ydy'r dyddiad? Beth sy'n digwydd yn y parti? Oes gemau? Oes adloniant? Beth wyt ti'n wisgo i'r parti? Beth mae pobl yn wisgo i'r parti?</p> <p>Y dyfodol Ble bydd y parti? Beth fydd yn digwydd yn y parti? Bydd Dafydd yn canu'r delyn. Bydd ... Bydd bwyd blasus a diod.</p> <p>Derbyn gwahoddiad Diolch yn fawr am y gwahoddiad. Ydw, dw i eisiau dod i'r parti.</p> <p>Gwrthod gwahoddiad Mae'n ddrwg gen i, dw i ddim yn gallu dod i'r parti achos ... Mae'n flin gyda fi / 'da fi, dw i ddim yn gallu dod i'r parti achos ...</p>	<p>Rhoi gwahoddiad Wyt ti eisiau dod i'r Pod-antur Cymraeg gyda fi? Wyt ti eisiau dod i barti pen-blwydd ym Mharis? Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch.</p> <p>Gofyn cwestiynau am y digwyddiad Wyt ti eisiau dod i barti Sgrin? Pryd? Dydd Sadwrn nesa. Am faint o'r gloch? Am bedwar o'r gloch. Wyt ti eisiau dod? O, ydw, os gwelwch yn dda.</p> <p>Y dyfodol Beth fydd yn y parti? Bydd bwyd blasus a miwsig a gemau. Byddwn ni'n bwyta bwyd blasus – wrth gwrs! Byddwn ni'n dawnsio a byddwn ni'n chwarae gemau parti.</p> <p>Derbyn gwahoddiad Wyt ti eisiau dod? O, ydw, os gwelwch yn dda.</p> <p>Gwrthod gwahoddiad Mae'n ddrwg gen i, dw i ddim yn gallu dod i'r parti achos ... Mae'n flin gyda fi / 'da fi, dw i ddim yn gallu dod i'r parti achos ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • i wahodd mewn unrhyw sefyllfa

CHWARAE GEMAU (1)

Gweler yr adran **Gorchmynion** yn ogystal, tt.14-15.

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Wyt ti eisiau chwarae gêm?</p> <p>Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch. Ydych chi eisiau chwarae gêm? Ydyn, os gwelwch yn dda. Nac ydyn, dim diolch. Beth am ...? Beth am chwarae gêm? Syniad da. Na, dw i ddim yn meddwl. Tafla'r dis. Tro pwy? Tro ... Fy nhro i (nawr / rŵan). Fy nhro i nesa(f). Dy dro di (nawr / rŵan). Eich tro chi (nawr / rŵan). John yn gynta(f). Fi / Ti sy nesa(f). John gynta(f). Alys yn ail. Ffion yn drydydd. Ga i dro? Cei, wrth gwrs.</p> <p>Un funud. / Un munud. Tria eto. Wedi gorffen. Wedi ennill. Dw i wedi ennill.</p>	<p>Sut mae chwarae pêl-law? Rhaid sgorio gôl. Dim cicio! Rhaid rhedeg gyda'r bêl – un ... dau ... tri. Tri cham yn unig. Rhaid pasio'r bêl. Rhaid taflu'r bêl. Tafla'r bêl ata i! Rhaid dal y bêl. Rhaid bownsio'r bêl – a rhedeg.</p>	<ul style="list-style-type: none">• wrth chwarae pob math o gemau, gan gynnwys gemau rhyngweithiol

CHWARAE GEMAU (2)

Gweler yr adran **Gorchmynion** yn ogystal, tt.14-15.

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Ga i'r ...? Ga i'r cownter? Cei, wrth gwrs.</p> <p>Dyma ti. Gawn ni chwarae ...? Cewch, wrth gwrs. Na chewch.</p> <p>Edrycha. Edrychwch.</p> <p>Caewch eich llygaid. Dim pipo. Agorwch eich llygaid.</p>	<p>Eisiau Pa liw wyt ti eisiau? Coch os gwelwch yn dda. Melyn os gwelwch yn dda. Glas os gwelwch yn dda. Wyt ti eisiau'r lliw gwyrdd? Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch.</p>	<ul style="list-style-type: none">• wrth chwarae gemau cofio neu guddio gwrthrychau; hefyd, yn ystod gweddiau

Y SYNHWYRAU		
Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Teimlo Teimla'r siâp. Teimlwch y dail. Dw i'n teimlo ... Wyt ti eisiau teimlo'r bag? Ydych chi eisiau teimlo'r bag?</p> <p>Gweld Beth wyt ti'n weld (ar lan y môr)? Dw i'n gweld ... Beth wyt ti'n gallu g/weld? Dw i'n gallu gweld ...</p> <p>Clywed Beth wyt ti'n glywed? Dw i'n clywed ... Ydych chi'n gallu clywed sŵn? Ydw. / Nac ydw. Pa offerynnau wyt ti'n gallu clywed? Dw i'n gallu clywed ...</p> <p>Arogli Dw i'n arogli crempog. Dw i'n arogli cinio.</p>	<p>Teimlo Dw i wrth fy modd yn teimlo tedi mawr fflwffog yn y gwely yn gynnes braf.</p> <p>Gweld Dw i wrth fy modd yn gweld golau melyn ar y goeden fawr, werdd ac anrhegion mawr a bach mewn papur lliwgar.</p> <p>Clywed Dw i wrth fy modd yn clywed tân gwyllt swnllyd ar Noson Guto Ffowc. Crac! Whish! Bang!</p> <p>Arogli Dw i wrth fy modd yn arogli rhosys coch a lilis gwyn yng ngardd Nain.</p> <p>Blasu Dw i wrth fy modd yn blasu hufen iâ oer, oer ar ddiwrnod poeth, poeth a'r siocled blasus yn torri'n ddarnau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> mewn amryw sefyllfaoedd, e.e. wrth edrych drwy'r ffenest, ar lyfr neu ar lun, wrth ymgymryd â gweithgareddau astudiaeth maes, a.y.b. wrth wrando am seiniau penodol neu wrth wrando ar gerddoriaeth wrth ysgrifennu cerddi neu ddarnau o ryddiaith

GWEITHGAREDDAU CHWARAE RÔL (1)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Siopa Bore da. Prynawn da. Ga i foron os gwelwch yn dda? Ga i'r ...? Ga i'r ... hefyd, os gwelwch yn dda? Cei, wrth gwrs.</p> <p>Dyma ti. O, diar! Does dim ...</p> <p>Beth wyt ti eisiau? Dw i eisiau ... Dw i ddim eisiau ...</p> <p>Chwe deg ceiniog os gwelwch yn dda. Diolch. Pwy sy nesa(f)?</p> <p>Patrymau defnyddiol eraill Sawl un? Sawl ...? Pa liw? Mae'n ddrwg gen i. / Mae'n flin 'da fi. Does dim (cennin Pedr) yn y siop. O, diar! Dyma'r newid.</p>	<p>Siopa yn ystod yr Ail Ryfel Byd Ga i helpu? Ga i ham os gwelwch yn dda? Mae'n flin 'da fi, does dim ham yn y siop. O, dim ham. Ga i jam os gwelwch yn dda? Mae'n flin 'da fi, does dim jam yn y siop. Bobl bach! Dim ham ... dim jam! Beth am ... mmm ... bananas? Ga i fananas? Bananas? Bobl bach – does dim bananas yn y siop. O, beth am orennau? Orennau? Does dim orennau yn y siop. Menyn? Ga i fenyn? Ga i weld y cwpons os gwelwch yn dda? Cewch. Dyma chi. Menyn – iawn ... Beth am afalau? Ga i afalau os gwelwch yn dda? Cewch. Pedwar afal os gwelwch yn dda. Faint? Pedwar afal os gwelwch yn dda. Na – un afal!. Un afal i chi ... un i bawb. Beth am siocled? Bobl bach, does dim siocled yn y siop. O, diar! Dyma chi ... menyn ac afal. Dwy geiniog os gwelwch yn dda. Dwy geiniog? Dyma chi. Diolch. Bag os gwelwch yn dda? Does dim bag – does dim llawer o bapur ... achos y rhyfel. O! Dyma chi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> i ofyn am bethau mewn nifer helaeth o sefyllfaoedd. Newidiwch beth rydych chi'n gofyn amdano, y maint, y lliw, y pris a.y.b.

GWEITHGAREDDAU CHWARAE RÔL (2)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Yn yr orsaf (Trên bach yr Wyddfa) A: Helo, ga i docyn os gwelwch yn dda? B: Cewch. A: Dw i eisiau mynd i fyny'r Wyddfa. B: Dim problem. Ydych chi eisiau dod i lawr hefyd? A: Ydw, dw i eisiau dod i lawr hefyd os gwelwch yn dda. B: Iawn – tocyn i fyny ... ac i lawr y mynydd. A: Faint ydy'r tocyn? B: Un deg dau punt os gwelwch yn dda. B: Un deg dau punt. Iawn. A: Diolch. Pryd mae'r trê'n yn mynd i fyny'r Wyddfa? B: Am ddeuddeg o'r gloch. A: Gwych. Diolch.</p> <p>Yn y caffi Dyma chi – y fwydlen. Beth sy ar y fwydlen? Dw i eisiau wy ar dost os gwelwch yn dda. Sawl wy? Ydych chi eisiau tost gwyn neu dost brown? Ydych chi eisiau diod? Pa faint? Mawr? Bach? Bwyd blasus! Y bil os gwelwch yn dda. Dyma chi – deg punt. Dyma chi – dwy bunt o newid.</p> <p>Hurio esgidiau sglefrio Dw i eisiau esgidiau sglefrio os gwelwch yn dda. Pa faint? Maint pump os gwelwch yn dda. Rhy fawr. Rhy fach.</p>	<p>Yn yr amgueddfa Ga i'ch helpu chi? Ydych chi eisiau edrych o gwmpas yr amgueddfa? O, os gwelwch yn dda. Dewch gyda fi. Dyma'r ... a dyma'r ...</p> <p>Roedd pobl yn ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> mewn amryw sefyllfaoedd. Newidiwch yr eirfa yn unol â'r sefyllfa.

GWEITHGAREDDAU CHWARAE RÔL (3)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Yn y caffi (yn yr Ardd Fotaneg Genedlaethol) A: Helo. Beth wyt ti'n wneud heddiw? B: Dw i'n A: Beth wyt ti eisiau? B: Dw i eisiau brechdan os gwelwch yn dda. A: Brechdan? Pa fath? B: Dw i eisiau brechdan salad os gwelwch yn dda. Mae salad yn dda i chi. A: Dyma ti – brechdan salad. B: Diolch. A: Dwy bunt os gwelwch yn dda. B: Dw i eisiau sudd afal hefyd os gwelwch yn dda. A: Sudd afal oer, blasus. B: Diolch. Faint ydy'r sudd afal? A: Punt os gwelwch yn dda. B: Iawn – dyma chi – pum punt. A: Dyma'r newid. B: Diolch.</p>	<p>Dod i nabod rhywun (Gogledd Cymru) Pwy wyt ti? ... ydw i. Faint ydy dy oed ti? Dw i'n ... oed. Pryd mae dy ben-blwydd di? Ebrill deg. Ble wyt ti'n byw? Dw i'n byw yn y Drenewydd. Dw i'n byw mewn tŷ semi gyda fy nheulu i yn y Drenewydd. O, neis iawn! Oes gen ti frawd neu chwaer? Oes. Mae gen i frawd a chwaer. Mae Siôn, fy mrawd, yn ddeg oed ac mae o'n mynd i'r ysgol. Mae Sioned, fy chwaer, yn un deg tri oed ac mae hi'n mynd i'r ysgol hefyd. Oes gen ti anifail anwes? Oes. Mae gen i gi o'r enw Goliath. Mae o'n bump oed ac mae o'n ddu. Mae o'n neis iawn. O, dyna neis! Beth wyt ti'n hoffi gwneud? Dw i'n mwynhau chwarae pêl-droed achos mae'n hwyl. Beth ydy dy hoff fwyd di? Fy hoff fwyd i ydy pasta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> mewn amryw sefyllfaoedd. Newidiwch yr eirfa yn unol â'r sefyllfa.

GWEITHGAREDDAU CHWARAE RÔL (4)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Yn y farchnad Nadolig Ga i helpu? Cewch. Dw i eisiau ... os gwelwch yn dda. Pa faint? Bach? Canolig? Mawr? Pa liw?</p> <p>Wrth y stondin hufen iâ Ga i hufen iâ os gwelwch yn dda? Pa faint? Bach? Canolig? Mawr? ... os gwelwch yn dda. [Hefyd: Pa flas? Siocled, Mefus, Fanila, Mintys, Coffi?] Ydych chi eisiau (siocled)? Ydw, os gwelwch yn dda. / Dim diolch. (Dwy bunt) os gwelwch yn dda. Dyma chi. Dyma chi. ... o newid.</p>	<p>Dod i nabod rhywun (De Cymru) Pwy wyt ti? ... ydw i. Faint ydy dy oed di? Dw i'n ... oed. Pryd mae dy ben-blwydd di? Chwefror chwech. Ble wyt ti'n byw? Dw i'n byw yng Nghaerdydd. Dw i'n byw mewn tŷ teras gyda fy nheulu i wrth ochr Stadiwm y Mileniwm. O, neis iawn! Oes brawd neu chwaer gyda ti? Oes. Mae brawd gyda fi. Mae e'n ddeg oed ac mae e'n mynd i'r ysgol. Oes anifail anwes gyda ti? Oes. Mae ci gyda fi o'r enw Pero. Mae e'n bump oed ac mae e'n frown a gwyn. Mae e'n neis iawn. O, dyna neis! Beth wyt ti'n hoffi gwneud? Dw i'n mwynhau cadw'n heini achos mae'n hwyl. Beth ydy dy hoff fwyd di? Fy hoff fwyd i ydy salad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> mewn amryw sefyllfaoedd. Newidiwch yr eirfa yn unol â'r sefyllfa.

GWEITHGAREDDAU TU ALLAN (1)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Mae'n amser mynd allan i ... Rhaid paratoi. Rhaid cael ... Mae'n oer iawn ... Mae'n rhewi. Rhaid gwisgo menig.</p> <p>Allan â ni. I ffwrdd â ni. I ffwrdd â ti / chi! I ffwrdd â ni! 'Nôl â ni! Sut mae'r tywydd? Mae'n ... Sut bydd y tywydd? Bydd hi'n .. Gwisgwch ...</p> <p>Mynd am dro Dewch am dro. Beth am fynd am dro? Dilynwch fi. Byddwch yn ofalus. Beth ydy hwn? Beth ydy'r rhain? Beth wyt ti'n weld / glywed / deimlo? Beth ydych chi'n weld / glywed / deimlo?</p> <p>Croesi'r ffordd Dyma ni ... y groesfan. Golau coch – stopia. Pwysa'r botwm. Golau gwyrdd – edrycha. Gwranda ... Croesa – yn ofalus. Dim ar y gornel!</p>		<ul style="list-style-type: none"> • wrth fynd allan, e.e. i chwarae, i gymryd rhan mewn gweithgaredd tu allan

GWEITHGAREDDAU TU ALLAN (2)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Mynd ar daith Beth am fynd i'r Drenewydd – yn y dwyrain? Dw i eisiau mynd i ... achos dw i eisiau gweld ... Wyt ti eisiau mynd i ...? Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch. Ga i fynd i ... os gwelwch yn dda? Cei. / Na chei. Dim heddiw.</p> <p>Sglefrio Rhaid gwisgo esgidiau sglefrio. Rhaid gwisgo dillad cynnes. Bydda'n ofalus. Byddwch yn ofalus. Dim sglefrio ar y llyn. Paid sglefrio ar y llyn. Peidiwch sglefrio ar y llyn.</p> <p>Mynd i Lan-llyn Beth wyt ti eisiau gwneud? Dw i eisiau ... achos dw i'n mwynhau ... Rhaid pacio. Rhaid rhoi ... yn y bag achos ... Rhaid pacio ... achos ... Beth am ... achos ...? Dw i eisiau rhoi ... yn y bag achos ... Syniad da. Na, dw i ddim yn meddwl achos ...</p> <p>Beicio Rhaid gwisgo helmed. Rhaid gwisgo treinyrs neu esgidiau i feicio. Rhaid gwisgo padiau.</p>	<p>Mynd ar y wifren wib Rhaid clymu'r gwallt. Dim gemwaith ar y wifren Wyt ti'n gwisgo sandalau neu fflip fflops? Dim sandalau a fflip fflops ar y wifren wib! Rhaid gwisgo helmed. Rhaid gwisgo oferôls.</p>	<ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="1648 363 1953 387">• wrth drafod trefniadau <li data-bbox="1648 659 1989 746">• wrth baratoi at weithgareddau penodol tu allan

GWEITHGAREDDAU TU ALLAN (3)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC ₄	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Astudiaeth maes Gwrandewch ar y ... Gwrandewch ar y sŵn. Sh! Dim sŵn. Gwrandewch yn ofalus ... Gwranda ar ... Beth ydy'r sŵn?</p> <p>Edrychwch a gwrandewch. Edrychwch i fyny. Edrychwch i lawr. Edrychwch yn ofalus ... Edrychwch o gwmpas. Edrychwch ar y ... Edrychwch ar y siâp. Pa siâp?</p> <p>Dw i eisiau / angen: clipfwrdd, papur ...</p> <p>Beth sy yn y goedwig / ar y traeth? Beth arall sy yn y goedwig / ar y traeth?</p> <p>Beth am dynnu llun? Beth am dynnu lluniau?</p> <p>Amser mynd 'nôl nawr / rŵan.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • ar adegau priodol yn ystod y dydd

GWEITHGAREDDAU TU ALLAN (4)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Defnyddio map Edrychwch ar y map. Edrychwch ar y symbolau ar y map. Beth ydy'r symbol? Dyma'r llwybr beicio ... dyma'r môr ... dyma'r siop ... dyma'r llyn ... dyma'r coed ...</p> <p>Dilyn map – o gwmpas y dref Ble mae'r map? Ble mae dechrau? Dyma'r (castell). Dw i yma. Pa ffordd? Pa ffordd i'r orsaf? Syth ymlaen. I'r dde. I'r chwith. Rhaid troi i'r dde. Rhaid troi i'r chwith.</p> <p>Dilyn cyfarwyddiadau Dos allan drwy'r drws ... tro i'r chwith ... cerdda syth ymlaen ... a dyna'r llyn. Trowch i'r chwith / dde ... yna cerddwch ymlaen pump. Ble mae dechrau? Cerddwch ymlaen ... pedwar</p>		<ul style="list-style-type: none"> • wrth ddefnyddio map

GWEITHGAREDDAU TU ALLAN (5)

Patrymau sydd wedi eu cyflwyno eisoes	P-aC4	Gallwch ddefnyddio'r patrymau hyn ...
<p>Yn yr ardd Disgrifio blodau glas dail gwyrdd hyfryd Mae'r ardd yn hyfryd. Mae'r bwced yn llawn. Mae'r pot yn llawn.</p> <p>Yn yr Ardd Fotaneg Genedlaethol Dw i'n gweithio yma. Dw i'n tacluso. Dw i'n helpu. Dw i'n mwynhau gweithio yn yr ardd – mae'n grêt.</p> <p>Edrychwch ar y blodyn / dail / coesyn. Mae'r blodyn yn gwneud hadau. Mae'r dail yn gwneud bwyd. Mae'r bwyd yn mynd drwy'r coesyn.</p> <p>Plannu Rhaid gwisgo menig. Rhaid golchi dwylo. Rhaid rhoi'r cerrig yn y pot. Rhaid rhoi'r pridd yn y pot. Rhaid rhoi'r bylbiau yn y pridd. Rhaid aros.</p> <p>Dw i'n rhoi cerrig yn y bwced. Dw i'n rhoi pridd yn y bwced. Dw i'n rhoi tatws yn y bwced.</p>	<p>Siarad â'r Land Girls Beth ydych chi'n wneud ar y fferm? Rydyn ni'n rhoi bwyd i'r ieir. Rydyn ni'n godro. Rydyn ni'n plannu llysiau. Rhaid plannu'r winwns mewn rhes. Rhaid tyfu bwyd – does dim llawer o fwyd yn y siopau achos y rhyfel. Ydych chi eisiau helpu? Ydyn, os gwelwch yn dda. Dyma'r pot ... dyma'r cerrig bach ... dyma'r pridd ... dyma'r dŵr ... dyma'r hadau. Wyt ti'n gwybod sut i hau'r hadau? Mae'r gwaith yn galed iawn.</p>	

GWYLIO'R DVD

Ar ddechrau'r sesiwn

Beth am wyllo'r DVD?
Pwy sy eisiau gwyllo'r DVD?
Ydych chi eisiau gwyllo'r DVD?
Ydyn. / Nac ydyn.
Dyma'r DVD.
Barod?
Ydych chi'n barod?
Gwylwch yn ofalus.
Gwrandewch yn ofalus.

Trafod y DVD

Beth sy'n digwydd?
Beth sy'n digwydd (ar y DVD)?
Ble mae Tom?
Ydy Tom yn yr ardd?
Ydy Beca ym Mharis?
Ydy e'n/o'n / hi'n hapus / ofnus?
Ydy. / Nac ydy.
Beth sy yn y cae?
Pam mae Tom yn mynd i Gymru?
Achos mae e / o eisiau bwyd.

Mynegi barn

Ydych chi'n hoffi'r DVD?

Ydw.

Mae'n **dda**.
Mae'n **ddoniol** / hwyl.
Mae'n **ddiddorol**.
Mae'n ardderchog.
Yn fy marn i, mae'n **wych**.
Heb os nac oni bai, mae'n ...
Dw i'n hoffi'r ...
Dw i'n hoffi'r ... yn fawr.
Dw i'n hoffi'r DVD **achos** ...
... mae'n **ddoniol**.
... mae'n hwyl.
Dw i'n hoffi'r DVD **achos** ...
... dw i'n hoffi'r stori.
... mae'r cymeriadau'n **wych** / **ddoniol**.
... mae'r stori'n **gyffrous**.
Dw i'n meddwl bod y DVD yn **ddiddorol**.

Nac ydw.

Mae'n ofnadwy.
Mae'n **ddiflas**.
Mae'n rhy araf.

Yn fy marn i, mae'n **ddiflas** iawn.
Heb os na oni bai, mae'n **ddiflas**.
Dw i ddim yn hoffi'r stori / cymeriadau.

Dw i ddim yn hoffi'r DVD **achos** ...
... mae'n **ddiflas**.
... mae'n ofnadwy.
... mae'n araf.
Dw i ddim yn hoffi'r DVD **achos** ...
... dw i ddim yn hoffi'r stori.
... mae'r cymeriadau'n ofnadwy.
... mae'r stori'n **ddiflas**.
Dw i'n meddwl bod y DVD yn ofnadwy.

DARLLEN

Gallech chi ddefnyddio'r patrymau canlynol wrth i chi ddarllen gyda'r plant.

Ar ddechrau'r sesiwn

Amser darllen.
Edrychwch, blant.
Dyma llyfr da.
Edrychwch ar y llyfr.
Dyma'r teitl.
Beth ydy teitl y llyfr?
Teitl y llyfr ydy ...
Pwy ydy'r awdur?
Yr awdur ydy ...
Barod?
Gwrandewch.
Darllenwch gyda fi.
Wyt ti eisiau darllen?
Beth wyt ti eisiau darllen?
Ydych chi eisiau darllen?
Beth ydych chi eisiau darllen?
Beth am ddarllen ... ?
Syniad da!

Darllen a thrafod

Trowch y dudalen.
Edrychwch ar y llun.
Pwy sy yma?
Ble mae'r ...?
Pa liw ydy'r ...?
Beth ydy hwn?
Pwy ydy hwn?
Pwy ydy hon?
Beth ydy'r rhain?
Beth sy'n digwydd?
Beth sy'n digwydd yn y llun?
Beth sy'n digwydd yn y stori?
Mae Tom yn ...

Mynegi barn

Dw i'n hoffi'r llyfr achos mae'n ddiddorol.
Yn fy marn i, mae'r llyfr yn wych achos mae'r stori'n ddiddorol.
Heb os nac oni bai, mae'r llyfr yn ...
Beth wyt ti'n hoffi yn y llun?
Beth ydych chi'n hoffi yn y llun?
Pwy ydy dy hoff gymeriad di?
Wyt ti'n hoffi'r gerdd?
Pam?
Mae'n hwyl.
Mae'n ddoniol.
Dw i'n hoffi'r sŵn / siâp.
Beth wyt ti'n feddwl o'r stori / lluniau / cymeriadau?
Dw i'n meddwl bod y stori / lluniau / cymeriadau'n ddoniol.

Darllen a thrafod

Beth wyt ti'n gallu gweld yn y llun?
Beth ydych chi'n gallu gweld yn y llun?
Sawl ... sy yn y llun?
Oes ... yn y llun?
Oes. / Nac oes.

Gorffen

Wedi gorffen.
Eto.

Geirfa a phatrymau iaith sy'n berthnasol i feysydd eraill y cwricwlwm

Mae'r gridiau canlynol yn cynnwys geirfa a phatrymau iaith y gellir eu defnyddio wrth ymwneud â meysydd eraill o'r cwricwlwm. Cyflwynwyd rhai o'r rhain ym Mhecynnau 1, 2 a 3. Gweler yr adrannau perthnasol yn **Patrymau Iaith P-aC₁**, **Patrymau Iaith P-aC₂** a **Patrymau Iaith P-aC₃** am wybodaeth bellach.

ADDYSG GORFFOROL (1)

Offer

bag ffa
bat
chwiban
esgidiau pêl-droed
gôl
parasiwt
pêl
pêl-droed
rhaff sgipio
pêl rygbi
siorts
crys T
treinyrs

Patrymau defnyddiol

Beth am ...?
Beth am chwarae gêm?
Beth am drïo eto?
Ydych chi'n barod?
Pawb yn barod?
Tri ... dau ... un ...
I ffwrdd â chi.

Rhaid ...

Rhaid yfed dŵr.
Rhaid gwisgo dillad chwaraeon.
Rhaid gwisgo esgidiau chwaraeon – neu dim esgidiau.
Byddwch yn ofalus.

Berfau

aros
bownsio
cadw'n heini
cerdded
cicio
dal
dal dwylo
dawnsio
dringo
eistedd
gorwedd
gwneud
gwrando
hopian
neidio
nofio
pasio
rhedeg
rholio (ar y llawr)
sefyll
sgipio
sgorio
stopio
symud
taflu
troi

Sut i neidio / symud ac ati

yn gyflym / yn glou
yn araf
Symudwch yn gyflym.
Symudwch yn glou.
Symudwch yn araf.
i fyny ac i lawr
'nôl a 'mlaen
rownd a rownd
Neidiwch i fyny ac i lawr.
Rhedwch 'nôl a 'mlaen.
Trowch rownd a rownd.
Rhaid cerdded igam-ogam.

ADDYSG GORFFOROL (2)

Cadw'n heini

I'r chwith – dau, tri, pedwar.

I'r dde – dau, tri, pedwar.

I fyny – dau, tri, pedwar.

I lawr – dau, tri, pedwar.

Rheda – un, dau, tri, pedwar ...

Cerdda'n gyflym – un, dau, tri, pedwar ...

Neidia a ... clapia – un, dau, tri, pedwar ...

Plyga – un, dau, tri, pedwar ...

Stopia.

Dawnsio

Beth am ddawnsio gyda'n gilydd?

Patrymau defnyddiol

Sefwch mewn llinell syth.

Sefwch mewn dwy linell syth – yn wynebu'ch gilydd.

Cerddwch i'r dde – (8) cam.

Cerddwch i'r chwith – ... cam.

Cerddwch 'nôl – ... cam.

Cerddwch 'mlaen – ... cam.

Cerddwch mewn cylch i'r dde – ... cam.

Cerddwch mewn cylch i'r chwith – ... cam.

Chwarae pêl-law

Sut mae chwarae pêl-law?

Rhaid sgorio gôl.

Dim cicio!

Rhaid rhedeg gyda'r bêl – un ... dau ... tri.

Tri cham yn unig.

Rhaid pasio'r bêl.

Rhaid taflu'r bêl.

Taflu'r bêl ata i!

Rhaid dal y bêl.

Rhaid bownsio'r bêl – a rhedeg.

CELF A DYLUNIO (1)

Offer

botwm, botymau
 brwsh, brwshis
 carton sudd oren / carton pop
 cerdyn
 clai
 corc
 creon, creonau
 cylllell
 deilen, dail
 dŵr
 elastig
 ffedog
 ffelt
 ffon
 ffon coctel, ffyn coctel
 glain, gleiniau
 gliter
 glud
 gwelltyn, gwellt
 gwlân
 gwlân cotwm
 llinyn
 llun
 paent
 papur
 papur crêp
 papur sidan
 pensil, pensiliau
 pren
 rhuban, rhubanau
 riwler / pren mesur
 sialc
 siapiau papur
 siswrn

Patrymau defnyddiol

Beth wyt ti'n ddefnyddio?
 Dw i'n defnyddio ...
 Beth ydych chi'n ddefnyddio?
 (Ry)dyn ni'n defnyddio ...

Berfau

braslunio
 defnyddio
 gludo
 gwerthuso
 lliwio
 mesur
 peintio
 plygu
 printio
 pwyso
 rholio
 sychu
 torri
 troi

Patrymau defnyddiol

Beth wyt ti'n wneud?

Dw i'n ...

Dw i'n peintio.
 Dw i'n torri allan.
 Dw i'n gludo.
 Beth ydych chi'n wneud?
 (Ry)dyn ni'n peintio.

Rhaid ...

Rhaid rhoi papur ar y bwrdd.
 Dyma'r ...
 Rhaid rhoi ... ar y ...
 Rhaid gludo ...
 Dyna ni.
 Rhaid gwneud ...

Beth am ...?

Beth am chwilio am luniau ar y we?

CELF A DYLUNIO (2)

Trafod gwaith celf a dylunio

Edrychwch ar y cerflun.

Beth ydy e / o?

Tarw.

Dyma ...

Gwerthuso

Wyt ti'n hoffi'r ...? Ydw.. / Nac ydw.

Dw i'n hoffi'r llun yn fawr.

Dw i'n hoffi'r llun achos dw i'n hoffi'r lliwiau llachar.

Dw i'n hoffi'r llun achos mae e'n / o'n lliwgar.

Yn fy marn i, mae'r llun yn ddiddorol.

Mae angen ... / Mae eisiau ...

Mae angen mwy o (goch).

Mae angen mwy o (liw) yma.

Mae eisiau mwy o (las).

Mae'n ddiddorol ond mae angen mwy o ...

Mae'n ddiddorol ond mae eisiau mwy o ...

Y Sgrech (Edvard Munch)

Mae'r llun yma'n enwog.

Beth ydy teitl y llun?

"Y Sgrech" – gan Edvard Munch.

Pa liwiau sy yn y llun?

Beth wyt ti'n gallu gweld yn y llun?

Dw i'n gallu gweld person yn sgrechian.

Beth **arall** wyt ti'n gallu gweld yn y llun?

Dw i'n gallu gweld ...

Sut wyt ti'n teimlo?

Dw i'n teimlo'n drist.

Mae'r llun yn drist.

Lluniau o Awstralia

Gweler y ffeithlen, **Dotiau**.

Gwerthuso

hyfryd: Mae'n hyfryd.

hardd: Mae'n hardd.

ardderchog: Mae'n ardderchog.

ffantastig: Mae'n ffantastig.

da: Mae'n **dda**.

da iawn: Mae'n **dda** iawn.

llachar: Mae'r lliwiau'n llachar.

lliwgar: Mae'n lliwgar.

grêt: Mae'n grêt.

gwych: Mae'n **wych**.

diddorol: Mae'n **ddiddorol**.

bendigedig: Mae'n **fendigedig**.

effeithiol: Mae'n effeithiol.

gwell: Mae'n **well**.

Mae'r ... yn effeithiol.

Mae'r coch a'r gwyrdd yn effeithiol.

Mae'r lliwiau'n effeithiol iawn a dw i'n hoffi'r dail.

Mae'r ... yn ardderchog.

Gwaith Picasso

Beth ydy hwn?

Ydych chi'n hoffi'r llun?

Dw i'n meddwl bod y llun yn ddiddorol iawn.

Mae'r lliwiau'n ddiddorol.

Gweler y ffeithlen **Picasso**.

CERDDORIAETH* (1)

[*Gallech chi ddefnyddio'r term **miwsig** neu **cerddoriaeth**.]

Patrymau defnyddiol

Beth am gyfansoddi cerddoriaeth?
Beth am ddefnyddio'r cyfrifiadur?

Gweithiwch mewn grŵp.
Gweithiwch gyda phartner.
Amser ymarfer.
Amser perfformio.
Beth am berfformio cerddoriaeth?

Gwrandewch yn ofalus.
Pa fath o fiwsig / gerddoriaeth wyt ti'n hoffi?

Offerynnau

Pa offerynnau wyt ti'n gallu clywed?
Pa offerynnau ydych chi'n gallu clywed?
Dw i'n gallu clywed recorder / recorders.
Wyt ti'n gallu chwarae'r recorder?
Ydw. / Nac ydw.
Nac ydw, ond dw i'n gallu chwarae'r triongl.
Beth am chwarae'r recorder?
Syniad da.

Berfau

canu
cyfansoddi
chwarae
gwerthuso
gwrando
perfformio

Trafod darn o gerddoriaeth

Gwrandewch ar y miwsig / gerddoriaeth yma.
Gwrandewch ar y miwsig / gerddoriaeth yma gan ...
Teitl y miwsig / gerddoriaeth ydy ...
Beth ydy'r miwsig / gerddoriaeth yma?
Ydy'r miwsig / gerddoriaeth yn araf?
Ydy'r miwsig / gerddoriaeth yn gyflym / glou?
Ydy'r miwsig / gerddoriaeth yn dawel?
Ydy'r miwsig / gerddoriaeth yn gryf?
Dw i'n hoffi miwsig / cerddoriaeth Grieg – mae'n hyfryd.
Mae'r miwsig / gerddoriaeth yn dechrau'n araf ac yn dawel.

Mae'r gerddoriaeth / miwsig yn hyfryd.
Mae'r gerddoriaeth / miwsig yn ofnadwy.

CERDDORIAETH* (2)

[*Gallech chi ddefnyddio'r term **miwsig** neu **cerddoriaeth**.]

Amser canu

Amser canu, bawb.
Wyt ti'n hoffi canu?
Ydw. / Nac ydw.
Ydych chi'n hoffi canu?
Ydyn. / Nac ydyn.
Beth am ganu'r anthem?

Canwch gyda fi.
Canwch ar ôl tri - un ... dau ... tri ...
Gyda'n gilydd.
Edrychwch arna i.
Dilynwch fi.
Yn araf.
Yn gyflym / glou.
Yn dawel.
Yn fwy tawel.
Yn gryf.
Daliwch y nodyn.
Canwch gyda'r piano.

Gwerthuso

Gwrandewch yn ofalus.
Sut wyt ti'n teimlo?
Sut ydych chi'n teimlo?
Dw i'n teimlo'n hapus / drist.

Beth wyt ti'n feddwl o'r miwsig / gerddoriaeth?
Beth ydych chi'n feddwl o'r miwsig / gerddoriaeth?
Wyt ti'n hoffi'r miwsig / gerddoriaeth?
Ydych chi'n hoffi'r miwsig / gerddoriaeth?
Pam?
Achos mae'n effeithiol iawn.
Achos mae'n hyfryd.
Achos mae'n wych.

Trafod cerddoriaeth yn gyffredinol

Pa fath o fiwsig / gerddoriaeth wyt ti'n hoffi / m/fwynhau?
Miwsig rap.
Miwsig roc.
Miwsig pop.
Miwsig jazz.
Miwsig clasurol.
Dw i'n hoffi rap / rapio.

DAEARYDDIAETH (1)

Geiriau defnyddiol

atlas
glaw
glôb
gwlad, gwledydd
llun, lluniau
map, mapiau
planed, planedau
y Ddaear
yr Haul
y Lleuad
Trafod ardal
Beth sy yn yr ardal?
afon, afonydd
bryn, bryniau
cae, caeau
castell, cestyll
coeden, coed
coedwig, coedwigoedd
ffordd, ffyrdd
gorsaf, gorsafoedd
llwybr, llwybrau
llwybr beicio, llwybrau beicio
llyn, llynnoedd
maes parcio, meysydd parcio
môr
mynydd, mynyddoedd
parc, parciau
pentref, pentrefi
pwll nofio
rhaeadr, rhaeadrau
safle gwerysyla, safleoedd gwerysyla
safle picnic, safleoedd picnic
siop, siopau
toiled, toiledau
traeth, traethau
tref, trefi
ysgol, ysgolion

Berfau

chwilio am
darllen
dilyn
edrych ar
mesur

Darllen map

Beth sy ar y map?
Edrycha ar y ...
Edrychwch ar y ...

Ydych chi'n gallu gweld Llechwedd?
Mae Paris yn y gogledd.
Mae Paris yn y dwyrain.
Mae Paris yng Ngogledd-ddwyrain Ffrainc.

Ble mae ...?
Ble mae'r ...?
Ble mae'r castell ?

Beth sy yn sgwâr A4?
Beth sy yn ...?
Edrycha ar y symbolau.
Edrychwch ar y symbolau.
Beth ydy'r symbol yma?
Beth ydy'r cyfesurynnau?

Dw i yma.
Pa ffordd i'r ...?
Syth ymlaen.
Rhaid troi i'r dde / chwith.
Trowch i'r dde.
Trowch i'r chwith.
Ewch syth ymlaen.

DAEARYDDIAETH (2)

Pwyntiau'r cwmpawd

gogledd: o'r gogledd

de: o'r de

gorllewin: o'r gorllewin

dwyrain: o'r dwyrain

De-orllewin Cymru

Gogledd-ddwyrain Ffrainc

Y bore yma, bydd hi'n bwrw glaw yn y gogledd ... ac yn y de ... yn y gorllewin ac yn y dwyrain.

Gwybodaeth am Norwy

môr

mynydd, mynyddoedd

rhaeadr, rhaedrau

Bergen – mae'n ddiddorol.

Gwybodaeth am Awstralia

Tŷ Opera Sydney

Pont Harbwr Sydney

Mae traethau da yn Awstralia ac mae llawer o bobl yn mwynhau mynd i lan y môr. Maen nhw'n mwynhau syrffio achos mae'r tonnau'n dda iawn.

Dyma'r Great Barrier Reef.

Mae'n bosib sgwba-blymio yn y môr glas yn Awstralia.

Dyma Graig Uluru neu Ayers Rock. Weithiau mae'n dywyll ac weithiau mae'n olau.

Gwybodaeth am Paris

Paris ydy prifddinas Ffrainc.

Mae'r Tŵr yn uchel iawn – tri chant dau ddeg pedwar metr.

Dyma Eglwys Notre Dame – mae'n hyfryd.

Dyma bont dros afon Seine. Mae'n bosib mynd ar drip ar afon Seine.

Gwybodaeth am Barcelona / Sbaen

Mae Barcelona yng Ngogledd-ddwyrain Sbaen – ar lan y môr.

Mae Barcelona'n fawr.

Dyna eglwys y Sagrada Familia.

Mae Barcelona'n ddiddorol!

Gweler y llyfr **iHOLA o Sbaen!**

Patrymau defnyddiol

Chwiliwch mewn llyfrau.

Chwiliwch ar y we.

Chwiliwch am lun / luniau.

Tynnwch lun ...

Gwnewch fap o ...

Cyfandiroedd y byd

cyfandir, cyfandiroedd

Sawl cyfandir sy?

Saith.

Beth ydy'r cyfandiroedd?

Gogledd America

De America

Affrica

Ewrop

Asia

Awstralasia

Antarctica

Dangoswch y cyfandir / cyfandiroedd ar y map.

Gwybodaeth am y Ffindir

Mae Helsinki yn Ne y Ffindir – ar lan y môr.

Dyma'r harbwr.

Mae adeiladau hardd yn Helsinki.

Gweler y llyfr **Hei o'r Ffindir!**

Cymharu ardaloedd

Mae ... yng Nghymru ac mae ... yn Sbaen hefyd.

Mae ... yng Nghymru ond does dim ... yn Sbaen.

DYLUNIO A THECHNOLEG (1)

Bwyd

Offer

bwrdd
clorian / tafol
cwpan
cyllell
chwisg
fforc
ffon, ffyn
gogr
jwg
llwy
llwy bren
menig
oergell
padell ffrio
pin rholio / rholbren
plât
powlen
rhewgell
rysâit
sbatwla

Faint?

gram, gramau
pum deg gram

mwy o (+ treigladd meddal) ...

Dw i eisiau mwy o ...
Dw i eisiau mwy o **dd**ŵr.

Mae eisiau mwy o ...
Mae angen mwy o ...

Disgrifio:

Bendigedig!
Blasus!
Bwyd blasus iawn!
Mae'n **flasus** (iawn).
Ych a fi!

Berfau

cael (help)
coginio
cymysgu
defnyddio
golchi
gwerthuso
gwneud
paratoi
pilio / plicio
pwyso
rhoi
rholio
torri
troi

Gwneud crempog / miwslï:

Mae angen ...
Rhaid pwyso'r ... - ... gram.
Rhaid mesur y ... - ... mililitr.
Rhaid rhoi'r ... yn y bowlen.
Rhaid cymysgu.

Crempog:

Rhaid rhoi'r badell ffrio ar yr hob.
Rhaid bod yn ofalus iawn.
Rhaid rhoi'r gymysgedd yn y badell ffrio.
Rhaid troi'r crempog.
neu
Pwyswch y ... - ... gram.
Mesurwch y ... - ... mililitr.
Rhowch y ... yn y ...
Cymysgwch y ...
Byddwch yn ofalus.
Trowch y ...

Iechyd

Mae gormod o halen a siwgr yn ddrwg i chi.

DYLUNIO A THECHNOLEG (2)

Offer

botwm, botymau
brwsh, brwshis
carton sudd oren / carton pop
cerdyn
clai
corc
creon, creonau
cyllell
deilen, dail
dŵr
elastig
ffedog
ffelt
ffon coctel, ffyn coctel
glain, gleiniau
gliter
glud
gwelltyn, gwellt
gwlan
gwlan cotwm
llinyn
paent
papur
papur crêp
papur sidan
pensil, pensiliau
pren
rhuban, rhubanau
riwler / pren mesur
sialc
siapiau papur
siswrn
Rhaid ...
Rhaid mesur yn ofalus.
Rhaid mesur o'r pwynt yma.
Rhaid tynnu llinell yn ofalus.
Rhaid torri allan yn ofalus.

Berfau

addurno
braslunio
cymysgu
defnyddio
dylunio
gludo
gwneud
gwneud siâp
mesur
plygu
rhoi
torri
tynnu llun
tynnu llinell

Patrymau defnyddiol

Beth wyt ti'n wneud?
Dw i'n ...
Dw i'n peintio.
Dw i'n torri allan.
Dw i'n gwneud model.

Beth wyt ti'n ddefnyddio?
Dw i'n defnyddio ...

Beth ydych chi'n wneud?
(Ry)dyn ni'n mesur.
(Ry)dyn ni'n torri allan.
(Ry)dyn ni'n gludo.

Beth ydych chi'n ddefnyddio?
(Ry)dyn ni'n defnyddio paent a gliter.

DYLUNIO A THECHNOLEG (3)

Patrymau defnyddiol

Beth am ...?

Beth am chwilio am luniau ar y we?

Rhaid gwneud ...

Pa liw?

Pa liwiau?

Pa siâp?

Pa siapiau?

Gwerthuso

Wyt ti'n hoffi'r ...?

Ydw. Dw i'n hoffi'r ...

Ydych chi'n hoffi'r ...?

Ydyn.

Beth wyt ti'n feddwl o'r ...?

Dw i'n hoffi'r ... yn fawr.

Dw i'n hoffi'r ... achos mae'r lliwiau'n effeithiol iawn.

Mae angen mwy o liw yma.

Mae eisiau mwy o liw yma.

Deunyddiau

metel / metal

cerameg

ffabrig

pren

papur

plastig

Beth ydy hwn?

Gwerthuso

hyfryd: Mae'n hyfryd.

hardd: Mae'n hardd.

ardderchog: Mae'n ardderchog.

ffantastig: Mae'n ffantastig.

da: Mae'n **dda**.

da iawn: Mae'n **dda** iawn.

lliwgar: Mae'n lliwgar.

grêt: Mae'n grêt.

gwych: Mae'n **wych**.

diddorol: Mae'n **ddiddorol**.

bendigedig: Mae'n **fendigedig**.

effeithiol: Mae'n effeithiol.

Mae'r ... yn effeithiol.

Mae'r ... yn ardderchog.

GWYDDONIAETH (1)

Patrymau defnyddiol

Beth wyt ti'n wneud?
Dw i'n ...
Beth ydych chi'n wneud?
(Ry)dyn ni'n ...

Beth wyt ti'n ddefnyddio?
Dw i'n defnyddio ...
Beth ydych chi'n ddefnyddio?
(Ry)dyn ni'n defnyddio ...

Beth am wneud arbrawf?
Ydych chi eisiau gwneud arbrawf?
Ydyn. / Nac ydyn.
Bydda'n ofalus.
Byddwch yn ofalus.

Chwilia / chwiliwch am wybodaeth.
Chwilia / chwiliwch ar y we.
Tynna / Tynnwch lun.
Ysgrifenna / Ysgrifennwch am ...

Cynhyrchu trydan

cynhyrchu
trydan
tyrbin gwynt
tyrbinau gwynt
Mae e'n / o'n troi i gynhyrchu trydan.
panel haul

Gweler y ffeithlen, **Tyrbin gwynt ... panel haul.**

Patrymau defnyddiol

Edrychwch yn ofalus.
Edrychwch yn ofalus ar y ...
Beth sy'n digwydd?
Gwrandewch ar y ...
Teimlwch y ...
Ydy e'n / o'n ...?

Dyma'r ...

Beth wyt ti'n gallu g/weld?
c/glywed?
Beth ydych chi'n gallu g/weld?
c/glywed?

Dw i'n gallu gweld / clywed ...
Wyt ti wedi gorffen?
Ydw. / Nac ydw.
Ydych chi wedi gorffen?
Ydyn. / Nac ydyn.

Disgyrchiant

Mae'r afal yn syrthio. Pa ffordd? I fyny? I lawr? I'r chwith? I'r dde?
I lawr.
Mae'r afal yn syrthio i lawr achos disgyrchiant.
Mae'r llechi'n syrthio i lawr achos disgyrchiant.
Mae'r *roller coaster* yn mynd i lawr yn gyflym achos disgyrchiant.

GWYDDONIAETH (2)

Plannu bylbiau

bwlb, bylbiau
cerrig bach
dŵr

Offer

bwced
rhaw
can dŵr
pot

Rhaid rhoi cerrig bach yn y pot.
Rhaid rhoi pridd yn y pot.
Rhaid rhoi'r bylbiau yn y pridd.
Rhaid rhoi dŵr ar y pridd.
Rhaid aros.

Hau hadau

Rhaid rhoi cerrig bach yn y pot.
Rhaid rhoi pridd yn y pot.
Rhaid rhoi'r hadau ar y pridd.
Rhaid rhoi pridd ar yr hadau.
Rhaid rhoi dŵr ar y pridd.
Rhaid aros.

Deunyddiau

Mae rhywbeth metel yn y bocs.

Mae o'n fach.
Mae o'n grwn.
Mae o'n galed.
plastig
ffabrig
metel
pren
papur
cerameg

Grymoedd

gwthio
tynnu
chwythu
Beth am wthio'r cwch?

Rhaid tynnu'r cwch.
Rhaid chwythu'r cwch.

GWYDDONIAETH (3)

Y planedau: geiriau pwysig

planed, planedau
seren, sêr
teithio

yr Haul
Mercher
Gwener
y Ddaear
Mawrth
Iau
Sadwrn
Wranws
Neifion

yn gynta(f)
yn ail
yn drydydd
nesa(f)
y blaned nesa(f)

Y planedau: patrymau defnyddiol

Dyma'r Haul.
Mae hi'n boeth iawn, iawn, iawn ar yr Haul.
Seren ydy'r Haul.
Mae'r planedau'n teithio o gwmpas yr Haul.

Beth ydy enw'r blaned yma?
Pa liw ydy planed ...?

Mae planed Mercher yn fach.
Mae planed Mercher yn boeth ac yn oer.
Mae hi'n boeth iawn yn y dydd. Mae hi'n oer iawn yn y nos.

Y planedau: patrymau defnyddiol

Mae planed Gwener yn boeth iawn, iawn, iawn.
Mae planed Gwener tua pum can gradd Celsius.

Y Ddaear. Dyma ble rydyn ni'n byw.
Mae dŵr ar y Ddaear.
Rydyn ni'n byw ar y Ddaear achos mae dŵr ar y Ddaear.

Mae planed Mawrth yn goch iawn.
Mae hi'n sych iawn. Mae hi'n oer iawn ar blaned Mawrth.

Mae planed Iau yn fawr iawn, iawn.
Mae hi'n stormus ar blaned Iau.
Edrychwch ar y smotyn coch. Storm ydy'r smotyn coch.

Mae cylchau o gwmpas planed Sadwrn.
Edrychwch ar y cylchau o gwmpas planed Sadwrn.
Mae'r cylchau'n hardd.
Mae Sadwrn yn blaned fawr.

Edrychwch ar y cylchau o gwmpas Wranws.
Mae hi'n oer iawn, iawn, iawn ar Wranws.
Pa liw ydy Wranws?
Gwyrddlas – gwyrdd a glas.

Dyma blaned Neifion.
Mae hi'n wyntog iawn ar Neifion.

HANES (1)

Cyffredinol

Edrycha ar y llun.

Edrychwch ar y llun.

Beth sy yn y llun?

Beth wyt ti'n gallu gweld yn y llun?

Dw i'n gallu gweld ...

Beth ydych chi'n gallu gweld yn y llun?

Chwiliwch am wybodaeth.

Chwiliwch am wybodaeth ar y we.

Siaradwch am ...

Chwiliwch am ...

tynnu llun

Dyddiadau

un wyth tri saith

un naw dim un

rhwng ... a / ac* ...

Roedd yr Ail Ryfel Byd rhwng un naw tri naw ac un naw pedwar pump.

(* **ac** o flaen llafariad)

o ... tan ...

Roedd yr Ail Ryfel Byd o un naw tri naw tan un naw pedwar pump.

HANES (2)

Geiriau defnyddiol

bwyd
cwpons, cwponau
faciwis
helmed, helmedau
masg nwy, masgiau nwy
rhyfel
siop fwyd
siop ddillad
siop losin neu fferins
siop lysiau
siop lyfrau

Berfau

chwarae gemau
darllen
gweithio ar y tir
gwneud dillad
gwnïo
gwrando ar y radio
hau hadau
plannu llysiâu
prynu
rhannu
trwsio
tyfu

Yr Ail Ryfel Byd

Pryd oedd yr Ail Ryfel Byd?
O un naw tri naw tan un naw pedwar pump.
Roedd yr Ail Ryfel Byd o un naw tri naw tan un naw pedwar pump.

Yn y siopau:

Doedd dim llawer o fenyn.
Doedd dim llawer o gig.
Doedd dim llawer o ham.
Doedd dim llawer o losin – neu fferins.
Doedd dim bananas.

Beth oedd pobl yn wneud ?

Roedd pobl yn darllen ... yn chwarae gemau ... yn gwrando ar y radio.
Roedd pobl yn hoffi gwrando ar y radio yn ystod yr Ail Ryfel Byd.

Roedd merched yn gwneud dillad ac yn gwnïo *patches* ar ddillad.

Gweler y llyfrau **Ein Stori Ni** a **Byw yn ystod yr Ail Ryfel Byd** a'r taflenni **Dillad Newydd**, **Cerdyn Post** a **Tost y Tylwyth Teg**.

Cymharu

Roedd pobl yn ... yn ystod y rhyfel.
Dw i'n / Rydyn ni'n ... heddiw.

Doedd dim ... yn y siopau.
Mae llawer o ... yn y siopau.

Roedd plant yn ...
Dw i'n ... / Rydyn ni'n ...

Yn yr ysgol, roedd ...
Doedd dim ... yn yr ysgol.

Yn fy ysgol i, mae ...

MATHEMATEG: Rhifau (1)

1 - 10		11-20		21-30	
un dau tri pedwar pump chwech saith wyth naw deg		un deg un un deg dau un deg tri un deg pedwar un deg pump un deg chwech un deg saith un deg wyth un deg naw dau ddeg		dau ddeg un dau ddeg dau dau ddeg tri dau ddeg pedwar dau ddeg pump dau ddeg chwech dau ddeg saith dau ddeg wyth dau ddeg naw tri deg	
31-40 tri deg	+ un 31 + dau 32 + tri 33 + pedwar 34 + pump 35 + chwech 36 + saith 37 + wyth 38 + naw 39 pedwar deg 40	41-50 pedwar deg	+ un 41 + dau 42 + tri 43 + pedwar 44 + pump 45 + chwech 46 + saith 47 + wyth 48 + naw 49 pum deg 50	51-60 pum deg	+ un 51 + dau 52 + tri 53 + pedwar 54 + pump 55 + chwech 56 + saith 57 + wyth 58 + naw 59 chwe deg 60
71-80 saith deg	+ un 71 + dau 72 + tri 73 + pedwar 74 + pump 75 + chwech 76 + saith 77 + wyth 78 + naw 79 wyth deg 80	81-90 wyth deg	+ un 81 + dau 82 + tri 83 + pedwar 84 + pump 85 + chwech 86 + saith 87 + wyth 88 + naw 89 naw deg 90	91-100 naw deg	+ un 91 + dau 92 + tri 93 + pedwar 94 + pump 95 + chwech 96 + saith 97 + wyth 98 + naw 99 cant 100
					61-70 chwe deg
					+ un 61 + dau 62 + tri 63 + pedwar 64 + pump 65 + chwech 66 + saith 67 + wyth 68 + naw 69 saith deg 70
					10-0
					deg ten naw nine wyth eight saith seven chwech six pump five pedwar four tri three dau two un one sero zero

MATHEMATEG (2)

Sawl...?

Sawl centimetr?
Sawl cylch?
Sawl ffenest?

Arian / Pres

Faint?

Faint o arian / bres?

... ceiniog

dwy **g**einiog
tair ceiniog
pedair ceiniog
deg ceiniog
dau ddeg ceiniog
tri deg ceiniog
pedwar deg ceiniog
pum deg ceiniog

... punt

dwy **b**unt
tair punt
pedair punt
pum punt
wyth punt
deg punt
un deg pum punt
dau ddeg punt

Faint ydy'r ...?
Faint ydy'r het?
Faint ydy'r tocyn?

Cyfrifo

Faint ydy ... a ...?
Faint ydy naw ac un deg un?

y cant

Faint ydy deg y cant o ...?
Faint ydy dau ddeg y cant o ...?
Faint ydy pum deg y cant o ...?

Faint ydy ...? Mae deg y cant i ffwrdd.

Arall

Beth am wneud holiadur?
Beth am wneud grid?
Llenwa'r holiadur.
Llenwch yr holiadur.
Llenwa'r grid.
Llenwch y grid.
Ysgrifenna'r atebion yn y grid.
Ysgrifennwch yr atebion yn y grid.

MATHEMATEG: Trafod yr amser (3)

Faint o'r gloch ydy hi?

Mae hi'n (+ treigladd meddal) ...

Mae hi'n un o'r gloch.

Mae hi'n **ddau** o'r gloch.

Mae hi'n **dri** o'r gloch.

Mae hi'n **bedwar** o'r gloch.

Mae hi'n **bump** o'r gloch.

Mae hi'n chwech o'r gloch.

Mae hi'n saith o'r gloch.

Mae hi'n wyth o'r gloch.

Mae hi'n naw o'r gloch.

Mae hi'n **ddeg** o'r gloch.

Mae hi'n un ar ddeg o'r gloch.

Mae hi'n **ddeuddeg** o'r gloch.

wedi

Mae hi'n bum munud wedi (dau).

Mae hi'n ddeg munud wedi (pedwar).

Mae hi'n chwarter wedi (pump).

Mae hi'n ugain munud wedi (deg).

Mae hi'n bum munud ar hugain wedi (deuddeg).

Mae hi'n hanner awr wedi tri.

i (+ treigladd meddal)

Mae hi'n bum munud i (**ddau**).

Mae hi'n ddeg munud i (**bedwar**).

Mae hi'n chwarter i (**bump**).

Mae hi'n ugain munud i (**ddeg**).

Mae hi'n bum munud i (**ddeuddeg**).

Mae hi'n chwarter i ddau.

Mae hi'n chwarter i ddau y bore.

Pryd mae'r ...?

Pryd mae'r siop yn agor?

Pryd mae'r amgueddfa'n cau ar ddydd Llun?

Am (+ treigladd meddal) ...

Am un o'r gloch.

Am **ddau** o'r gloch.

Am **dri** o'r gloch.

Am **bedwar** o'r gloch.

Am **bump** o'r gloch.

Am chwech o'r gloch.

Am saith o'r gloch.

Am wyth o'r gloch.

Am naw o'r gloch.

Am **ddeg** o'r gloch.

Am un ar ddeg o'r gloch.

Am **ddeuddeg** o'r gloch.

Parthau amser

Mae hi'n bump o'r gloch yng Nghymru ond mae hi'n chwech o'r gloch ym Mharis.

Wyt ti'n gallu gweld Paris ar y map?

Wyt ti'n gallu gweld y symbol plws wrth ochr Paris?

Ydw. Mae plws 1 ar y map.

Dyna ni – mae Paris plws 1 – mae Paris un awr **ar y blaen** i Gymru.

Mae hi'n bump o'r gloch yng Nghymru ... plws 1 ... felly ... mae hi'n chwech o'r gloch ym Mharis.

Gweler y llyfr **Amser**.

MATHEMATEG (4)

Mesur

riwler, pren mesur
ffon fesur
olwyn fesur
clipfwrdd
hir
byr
Beth am fesur y ...?
Rhaid mesur yn ofalus.
Rhaid mesur o'r pwynt yma.
Rhaid mesur yn ofalus.
Rhaid mesur o'r pwynt yma.
Mesura'n ofalus.
Mesurwch yn ofalus.
Mesura'r llinell.
Mesurwch y llinell.
Mesura o'r pwynt yma.
Mesurwch o'r pwynt yma.
Dw i'n tynnu llinell.

milimetr
centimetr
metr
mililitr

Sawl centimetr?

Deg centimetr.
Deg centimetr wrth wyth centimetr.

Mae ... yn bum deg centimetr.
Roedd ... yn ddau ddeg chwech centimetr ym mis Rhagfyr.

Sawl metr?

Un metr.
Dau fetr.
Tri metr.

Sawl mililitr?

Pum deg mililitr.

Gwneud graffiau

Beth am gwneud graff?
Ble mae'r papur graff?
Llinell i fyny.
Llinell ar draws.
Dyma'r (maint).
Dyma'r (dyddiad).

Dehongli graffiau

Mae deg yn ...
Mae saith yn ...
Mae mwy o blant yn hoffi ... na ...
Mae mwy o blant yn byw yn ... nag* yn ...
(*nag o flaen llafariad)

Pwyso

Pwysa'r ...
Pwyswch y ...

Sawl gram?

... gram.
Pum deg gram.

Ysgrifenna'r ateb.
Ysgrifennwch yr ateb.

ADDYSG GREFYDDOL

Dathlu

Beth ydych chi'n dathlu?

Pryd ydych chi'n dathlu?

Ble ydych chi'n dathlu?

Sut ydych chi'n dathlu?

Beth ydych chi'n wneud?

Pa fwyd ydych chi'n fwyta?

Mae rhai pobl yn bwyta ... i ddathlu ...

Mae rhai pobl yn gwisgo ...

Mae rhai pobl yn dawnsio ...

Yng Nghymru, mae llawer o bobl yn dathlu'r Flwyddyn Newydd ar Ionawr y cynta(f) ond ...

Gweler y llyfr **Dathlu**.

TECHNOLEG GWYBODAETH A CHYFATHREBU

Offer

camera
gwe-gamera
cyfrifiadur
disg
teledu
radio

Patrymau defnyddiol

Beth am ddefnyddio'r cyfrifiadur?
Syniad da.
Wyt ti eisiau defnyddio'r cyfrifiadur?
Ydw, os gwelwch yn dda.
Nac ydw, dim diolch.
Ydych chi eisiau chwarae gêm ar y cyfrifiadur?
Ydyn, os gwelwch yn dda.
Nac ydyn, dim diolch.

Chwarae gêm

Dechreuwch.
Dangoswch.
Symudwch.
Cliciwch.
Llusgwch.
Gorffennwch y frawddeg.
Cysylltwch y geiriau.
Cysylltwch y gair a'r llun.
Atebwch y cwestiynau.
Ymlaen ...
'Nôl ...
'Nôl i'r gêm.

Gorchmynion

Argraffa'r gwaith.
Argraffwch y gwaith.
Edrycha ar y sgrin.
Edrychwch ar y sgrin.
Edrycha ar y we.
Edrychwch ar y we.
Ffilmia'r grŵp.
Ffilmwch y grŵp.
Clicia.
Cliciwch.
Clicia yma.
Clicia ar y ...
Pwysa.
Pwyswch.
Recordia'r stori.
Recordiwch y stori.
Defnyddia ...
Defnyddiwch ...
Tria eto.
Triwch eto.
Lawrlwythwch y llun.
Lawrlwythwch y map.
Edrychwch – llun o'r cyfrifiadur.

e-bost

Mae e-bost ar y cyfrifiadur.
Beth am anfon e-bost?
Anfona neges e-bost at ...
Anfonwch neges e-bost at ...